

**Krajská příloha Národní RIS3 strategie
za Zlínský kraj
(REGIONÁLNÍ INOVAČNÍ STRATEGIE
ZLÍNSKÉHO KRAJE)**

***aktualizovaný dokument z června 2020,
schválen Zastupitelstvem ZK dne 29. 6. 2020,
usnesením č. 0850/Z27/20***

Dokument byl vytvořen pracovníky Odboru strategického rozvoje kraje a Technologického inovačního centra s. r. o. (TIC) s využitím výstupů projektu Smart akcelerátor ve Zlínském kraji a ve spolupráci s partnery z podnikatelského, akademického a veřejného sektoru v období leden 2020 – červen 2020.

Jedná se o aktualizaci Krajské přílohy Národní výzkumné a inovační strategie pro inteligentní specializaci České republiky (Národní RIS3 strategie) za Zlínský kraj (Regionální inovační strategie Zlínského kraje), jejíž ambicí je podpořit inovační směřování firem ve Zlínském kraji v období do roku 2030.

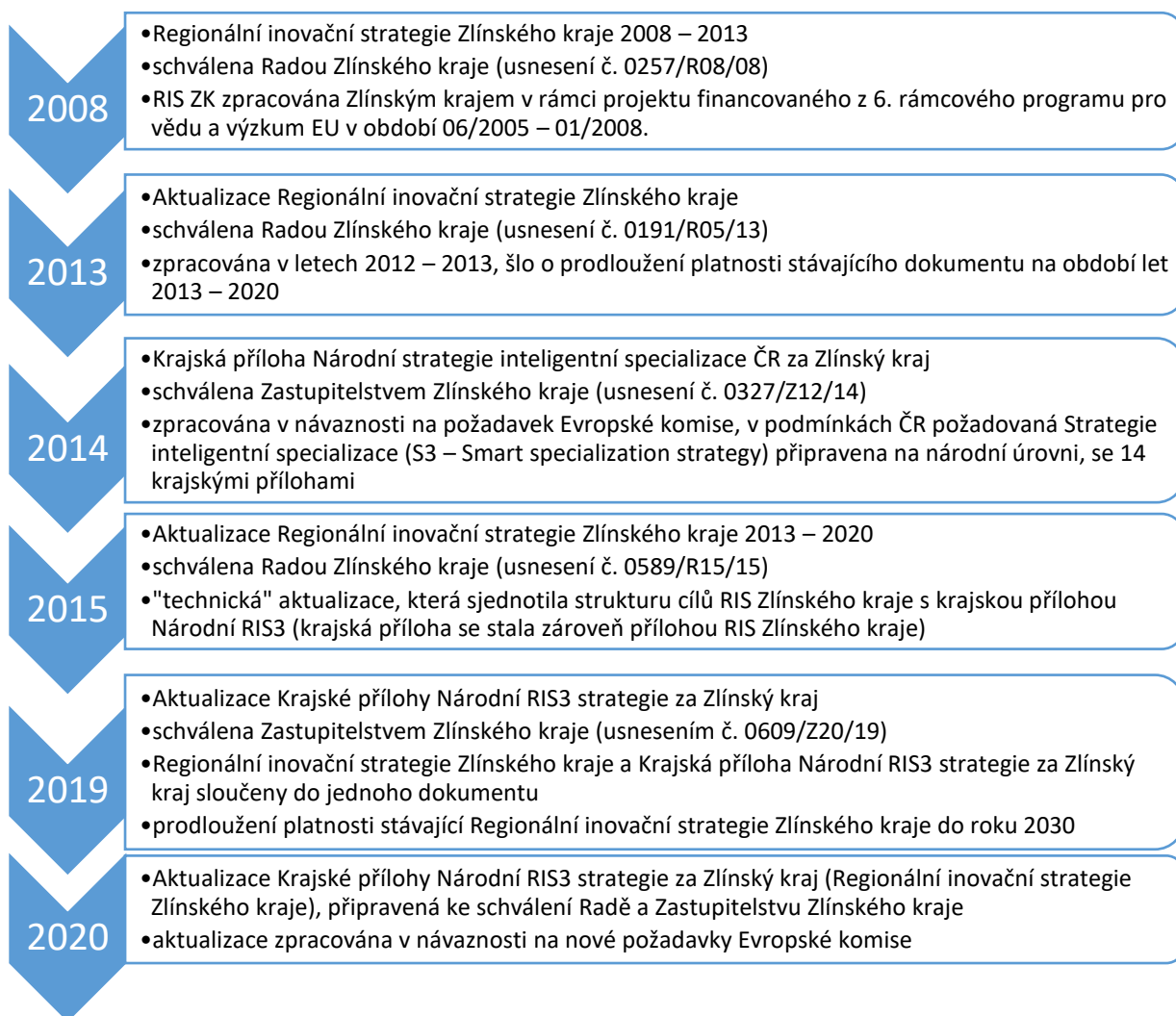
Obsah

1. Úvod	3
2. Analytické podklady pro RIS ZK	4
2.1 Postavení Zlínského kraje v oblasti podnikání a inovací	4
2.2 Potřeby firem a klastrů s ohledem na výzkum, vývoj a inovace a nové trendy	7
2.3 Lidé a znalostní potenciál Zlínského kraje	10
2.4 Podpůrné nástroje veřejného sektoru v oblasti výzkumu, vývoje a inovací	12
2.5 Vazby RIS ZK na další strategické dokumenty	13
2.5.1 Vazba RIS ZK na strategické dokumenty EU a ČR	13
2.5.2 Vazba RIS ZK na regionální strategické dokumenty	17
3. Shrnutí analytických podkladů	18
3.1 SWOT analýza	18
3.2 Stromy problémů	22
4. Inteligentní specializace Zlínského kraje	27
4.1 Vymezení inteligentní specializace v rámci Zlínského kraje	27
4.2 Domény specializace Zlínského kraje	27
.....	27
5. Vize, strategické a specifické cíle.....	34
5.1 Klíčové oblasti změn	36
5.1.1 Klíčová oblast A: Lepší dostupnost lidských zdrojů v počtu a kvalitě pro inovační podnikání, výzkum a vývoj	36
5.1.2 Klíčová oblast B: Zvýšení inovační výkonnosti regionu	43
5.1.3 Klíčová oblast C: Zvýšení počtu začínajících a technologicky orientovaných firem ve ZK....	49
6. Implementace Regionální inovační strategie	53
6.1 Řízení implementace RIS ZK	53
6.2 Financování realizace RIS ZK.....	54
6.3 Monitoring naplnění RIS ZK.....	55
6.4 Měřitelné ukazatele	57
7. Zkratky	59

1. Úvod

Regionální inovační strategie (RIS) Zlínského kraje je strategickým dokumentem pro realizaci politiky na podporu konkurenceschopnosti, založené zejména na inovacích a maximalizaci hospodářských přínosů veřejných investic do výzkumu a vzdělávání. Tento dokument definuje, v souladu s cíli Evropské unie (EU) a České republiky (ČR), své priority a nástroje k podpoře podnikání založeného na inovacích s ohledem na příspěvek k ekonomickému rozvoji svého území.

Regionální inovační strategii Zlínský kraj poprvé schválil v roce 2008 a do současnosti proběhlo několik aktualizací tohoto dokumentu včetně doplnění o krajskou přílohu Národní strategie inteligentní specializace (RIS3) ČR, jak je uvedeno v časové posloupnosti níže.

Vzhledem k velké obsahové shodě původní Regionální inovační strategie Zlínského kraje s Krajskou přílohou Národní RIS3 strategie za Zlínský kraj je od června 2019 zpracován za Zlínský kraj jeden dokument, který plní roli Krajské přílohy Národní RIS3 strategie za Zlínský kraj a který bude dále v textu označován zkratkou **RIS Zlínského kraje** anebo **RIS ZK**.

Při chápání inovací dokument RIS ZK přebírá vymezení inovace z Národní RIS3, která ji definuje jako **změnu, která přináší hodnotu zákazníkům, za kterou jsou ochotni zaplatit¹**. Klíčovou roli hrají podnikatelé, u nichž úspěšné využití nových myšlenek vede ke zvýšení tržeb za výrobky a služby, což zvyšuje nejen jejich konkurenceschopnost, ale šíří také konkurenceschopnost podnikatelského sektoru i regionu, v němž působí.

Dokument RIS ZK zároveň pro účely statistického sledování ukazatelů respektuje metodické principy OECD uvedené v Oslo manuálu (OECD, 2005), které rozdělují inovace v podnikatelském sektoru na inovace **technické (produktové** – nové výrobky a služby na základě vlastního vývoje či nakoupené licence atd., **procesní** – nové technologie, restrukturalizace výroby) a **netechnické (organizační** – nové metody řízení, **marketingové** – nové trhy, nové prodejní kanály). Podpůrná opatření jsou však bez rozlišení na technické a netechnické inovace zaměřena komplexně na posílení schopnosti firem inovovat ve smyslu výše uvedených informací.

2. Analytické podklady pro RIS ZK

Mezi významné analytické podklady, které byly využity při zpracování RIS Zlínského kraje, lze zařadit především analýzy realizované v rámci projektu Smart akcelérátor Zlínského kraje (2016 – 2019):

- *Analýza stavu inovačního prostředí a potřeb subjektů tvořících inovační prostředí ve Zlínském kraji*
- *Analýza zpracovatelského průmyslu ve Zlínském kraji a její aktualizace*
- *Analýza aplikačního potenciálu Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně*
- *Analýza podnikavosti studentů UTB ve Zlíně*
- *Monitoring projektů podpořených v oblasti VaVal za období 2007 – 2015 a jeho aktualizace*
- *Pravidelný monitoring zpracovatelského průmyslu a strategických služeb za léta 2007 – 2015 a jeho aktualizace*
- *Analýza bariér získávání a udržení vysoce kvalifikovaných pracovníků v oblasti VaVal ve Zlínském kraji*
- *Analýza technologických trendů pro doménu specializace Inovativní aplikace polymerů*
- *Analýza technologických trendů pro doménu specializace Inovace v konstrukčních činnostech*
- *Analýza technologických trendů pro doménu specializace Inteligentní a úsporné elektronické systémy*
- *Mapování technologických trendů na přesahu odvětví (identifikovaných tří domén specializace Zlínského kraje) – potenciál spolupráce*
- *Produktivita práce a úroveň odměňování ve Zlínském kraji (analýza přidané hodnoty a osobních nákladů na mikroekonomické úrovni)*

2.1 Postavení Zlínského kraje v oblasti podnikání a inovací

Postavení kraje:

Zlínský kraj v průběhu minulých 30 let prošel zásadními strukturálními změnami, které jej zařadily mezi úspěšnější regiony ČR v současnosti z hlediska ekonomické výkonnosti. V žebříčku ekonomické vyspělosti (měřeném ukazatelem HDP na obyvatele) zaujímá Zlínský kraj v rámci České republiky 6. místo ze 14 regionů. V uplynulé dekádě byl vývoj ekonomiky Zlínského kraje sice ovlivněn dopady

¹ uvedeno v Národní RIS3 (verze z 31. prosince 2018) na str. 39, s odkazem na zdroje, odkud je čerpána tato definice (např. Tidd a kol., 2005)

ekonomické krize, která naplno propukla na konci roku 2008, avšak po odeznění této krize byl znovu nastartován ekonomický růst, v roce 2014 nejvyšší mezi regiony ČR.

V následujících podkapitolách jsou popsány základní socioekonomické charakteristiky kraje, které se vážou k tématům RIS ZK. Střednědobý trend vývoje nejdůležitějších kontextů ukazatelů je zároveň zachycen v tabulce níže.

Tabulka 1: Kontextové ukazatele sledující vývoj inovačního prostředí ve Zlínském kraji

Název ukazatele		2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Hrubá přidaná hodnota v mil. Kč (a pořadí mezi kraji ČR)		171 602 (9.)	173 696 (8.)	193 476 (8.)	200 428 (8.)	205 572 (8.)	213 465 (9.)	222 777 (10.)
V tom podíl odvětví (%)	Zemědělství, lesnictví a rybnářství	2,3	2,5	2,6	2,4	2,5	2,4	2,6
	Průmysl	43,2	44	46,9	47	46,8	45,4	43,9
	Stavebnictví	7,2	6,4	6,2	6,4	6,4	6	6,6
	Služby	47,2	47,1	44,3	44,2	44,4	45,4	46,9
Tvorba hrubého fixního kapitálu ve Zlínském kraji v mil. Kč (a pořadí mezi kraji ČR)		43 273 (9.)	39 867 (9.)	50 165 (7.)	54 239 (7.)	52 179 (8.)	54 966 (6.)	*/
Výdaje na VaV v běžných cenách ve Zlínském kraji v mil. Kč (a pořadí mezi kraji ČR)		2 317 (10.)	2 254 (10.)	2 749 (7.)	2 533 (9.)	2 622 (9.)	3 356 (7.)	3 530 (7.)
- z toho výdaje v podnikatelském sektoru v mil. Kč (a pořadí mezi kraji ČR)		1 905 (7.)	1 942 (7.)	2 040 (7.)	2 091 (6.)	2 324 (6.)	3 044 (5.)	3 168 (6.)
- z toho v mil. Kč	investiční výdaje	144	148	259	198	227	277	367
	neinv. výdaje (mzdové a ostatní běžné)	1 761	1 794	1 781	1 892	2395	2 220	3 163
Průměrný přepočtený počet zaměstnaných (FTE) ve VaV ve Zlínském kraji (a pořadí mezi kraji ČR)		1 971 (9.)	2 094 (7.)	1 956 (10.)	2 103 (10.)	2 320 (9.)	2 668 (7.)	2 679 (7.)
- z toho v podnikatelském sektoru		1 691	1 742	1 604	1 743	1981	2 341	2 317
Podíl inovujících podniků ve Zlínském kraji v % dle šetření ČSÚ (a pořadí mezi kraji ČR) **/		52,70% (1.)	**/	40,20% (9.)	**/	49,70% (3.)	**/	*/
Tržby podniků za inovované produkty celkem v mil. Kč dle šetření ČSÚ (a pořadí mezi kraji ČR) **/		175 685 (6.)	**/	174261 (5.)	**/	213802 (9.)	**/	*/
Podíl spolupracujících podniků ve Zlínském kraji na technické inovaci s partnerem z EU nebo EFTA v % dle šetření ČSÚ (a pořadí mezi kraji ČR) **/		16,00% (10.)	**/	19,3% (2.)	**/	19,2% (1.)	**/	*/
Podíl spolupracujících podniků ve Zlínském kraji na technické inovaci s partnerem z ČR v % dle šetření ČSÚ (a pořadí mezi kraji ČR) **/		33,10% (8.)	**/	36,1% (2.)	**/	31,2% (7.)	**/	*/
Saldo migrace osob (absolutní počet) v produktivním věku (15 – 64 let) do/ze Zlínského kraje (a pořadí mezi kraji ČR podle přepočtu na počet obyvatel ve věku 15 – 64 let daného kraje)		-723 (11.)	-721 (10.)	-628 (11.)	-287 (9.)	-713 (11.)	-355 (12.)	51 (11.)

* / data prozatím nejsou k dispozici

** / tržby podniků sledovány v rámci šetření ČSÚ pouze v některých letech (2010, 2012), podíl inovujících podniků a spolupracujících podniků na technické inovaci sledován za delší časové období (2010 – 2012, 2012 – 2014, 2014 – 2016)

Pozn.: (x.) číslo v závorce udává pořadí ZK mezi 14 kraji ČR

Socioekonomická charakteristika kraje:²

Ekonomika Zlínského kraje je dlouhodobě charakterizována vysokým podílem tradičních odvětví zpracovatelského průmyslu, který je výrazně zaměřen na export a jak ukázalo období ekonomické recese v letech 2009 až 2012, je zranitelnější globálními výkyvy ekonomické výkonnosti. I přes viditelný a zjevně úspěšný proces reálné konvergence k průměru EU před rokem 2009 však Zlínský kraj stále zůstává nedostatečně rozvinutým regionem s vysokým růstovým potenciálem v celostátním i unijním srovnání. Ukazatele výzkumu a vývoje v kraji vykazují v uplynulé dekádě růstový trend. Posilování pozice zpracovatelského průmyslu ve struktuře ekonomické základny kulminovalo v roce 2015, od roku 2018 tvoří největší podíl opět služby. Ekonomika Zlínského kraje se vyznačuje silnou podnikatelskou základnou v sektoru malých a středních podniků, jejichž počet vykazuje mírně klesající trend. Silné je postavení podniků v tradičních oborech – zpracování plastů, gumárenství, strojírenský průmysl, kovodělný průmysl, potravinářský průmysl. Z dlouhodobého hlediska směřuje nadpoloviční většina VaV výdajů do průmyslu a stavebnictví a oproti průměru ČR je tento podíl vyšší o 18 procentních bodů. V oblasti trhu práce a zaměstnanosti si též všímá významného nárůstu regionální míry nezaměstnanosti v roce 2009 a naopak i jejího snižování od roku 2011 až k současným rekordně nízkým hodnotám, pod průměrem ČR. Dlouhodobě nízká je však ve srovnání s ČR i výše průměrných mezd. Ve světle aktuálních demografických, ale také technologických trendů je třeba adaptovat se na měnící se podmínky na trhu práce. Podíl vyjíždějících do zaměstnání je ve srovnání s ostatními kraji nadprůměrný. To ukazuje vysokou ochotu obyvatel kraje za práci dojíždět mimo své bydliště.

Při zpracování analytické části byl v návaznosti na stávající situaci kritického nedostatku pracovníků vedoucí k vyššímu růstu mzdové úrovně (týkající se celé ČR, kdy Zlínský kraj stále zůstává na spodních příčkách v mezikrajském srovnání) analyzován také vztah mezi růstem produktivity práce a mezd ve Zlínském kraji. Z analýzy makrodat (národní účty) i mikrodat (účetní závěrky firem) vyplývá, že se v období let 2012 – 2017 výrazně rozevírají nůžky mezi méně výkonnými a vysoce produktivními subjekty. V jednotlivých odvětvích je cca čtvrtina až třetina subjektů ohrožena neudržitelným nárůstem mezd převyšujícím tempo růstu produktivity práce a bez inovací zvyšujících produktivitu práce je jejich dlouhodobá konkurenceschopnost ohrožena. Pozitivní informací naopak je, že minimálně u dvou třetin subjektů ve většině sledovaných odvětví roste produktivita práce i přes růst mezd rychleji a jedná se o životaschopné společnosti s inovačním potenciálem. Jednoznačně nadprůměrná úroveň produktivity i mezd se týká většiny průmyslových odvětví a ICT, v nichž byli identifikováni také lídři, tj. konkrétní firmy s výrazným inovačním potenciálem a atraktivitou pro nové zaměstnance, které nyní tvoří (a v budoucnu budou s velkou pravděpodobností také tvořit) jádro vymezených domén specializace ve Zlínském kraji.³

² Strategie rozvoje Zlínského kraje 2030, <https://www.kr-zlinsky.cz/strategie-rozvoje-zlinskeho-kraje-2030-cl-4623.html>

³ Dokument Produktivita práce a úroveň odměňování ve Zlínském kraji (zpracovala Trexima)

Infrastruktura:

Z hlediska dopravní polohy leží území kraje mimo hlavní rozvojová území ČR, viz např. pražský metropolitní region a brněnský metropolitní region. Zlínský kraj disponuje relativně hustou dopravní sítí a představuje dopravní lokalitu s velkým potenciálem stát se součástí dopravního propojení jak východní a západní části EU, tak severní a jižní části EU s vazbou na vymezenou Transevropskou dopravní síť (TEN-T). Stávající silniční síť již nevyhovuje současným rozvíjejícím se přepravním potřebám regionu. Železniční síť Zlínského kraje v oblasti regionálních tratí trpí zejména nedostatkem kvalitní dopravní cesty. Z hlediska energetické náročnosti tvorby HDP se Zlínský kraj pohybuje ve skupině krajů s nižší energetickou náročností s dlouhodobě klesající tendencí. Zlínský kraj je značně závislý na přenosu elektrické energie na svém území. Podíl domácností, které ve Zlínském kraji v roce 2018 disponovaly připojením k internetu, je mírně nad celorepublikovým průměrem.

Využívání strukturálních fondů EU v teritoriu Zlínského kraje:

Při porovnání dat účasti firem ze Zlínského kraje v podpůrných dotačních programech v oblasti VaV jsou nejvíce využívány programy na národní úrovni, ať již ze strukturálních fondů financovaný Operační program Podnikání a Inovace pro konkurenceschopnost (OP PIK) nebo ze státních prostředků dotované programy TAČR či v minulosti programy Ministerstva průmyslu a obchodu ČR (MPO). U programů na národní úrovni však patří Zlínský kraj mezi neaktivnější regiony. Zejména u OP PIK patří Zlínskému kraji dlouhodobě v počtu projektů i čerpání 4. pozice (po Středočeském, Jihomoravském a Moravskoslezském kraji).

2.2 Potřeby firem a klastrů s ohledem na výzkum, vývoj a inovace a nové trendy⁴

Podíl výdajů VaV na HDP ve Zlínském kraji byl v roce 2018 na úrovni 1,4 % a tedy pod průměrem ČR (1,93 %) a přináležejí mu tak 8. místo v mezikrajském srovnání. Dlouhodobě ZLK kopíruje celorepublikový trend, avšak drží se pod průměrem ČR. Od roku 2009 dochází k mírnému nárůstu podílu výdajů VaV na HDP. V absolutních hodnotách však dochází k většímu nárůstu HDP oproti nárůstu výdajů VaV – v roce 2017 dosáhly 3 356 mil. Kč. VaV výdaje byly realizovány především v podnikatelském sektoru a dlouhodobě se navyšují. Zatímco ještě v roce 2009 činily 1 mld. Kč, v roce 2017 se již vynaložilo 3,44 mld. Kč, což činí 90,7 % z celkových výdajů na VaV v kraji. Aktuálně však dochází ve veřejném sektoru, který je zastoupen zejména UTB, ke zvyšování výdajů na VaV. Stejná situace je v oblasti lidských zdrojů pro VaV, kde v posledních letech také dochází k nárůstu. Pro posílení ekonomických přínosů VaV aktivit bude však třeba zvýšit tlak na komercializaci vytvářených výstupů VaV, a tím posilovat relevanci budovaných výzkumných týmů v regionu v rámci S3. Týmy s největším potenciálem jsou formovány v rámci Centra polymerních systémů (CPS) a Centra bezpečnostních, informačních a pokročilých technologií (CEBIA-TECH) na UTB, které získaly finanční podporu z OP VaVpl. CPS se zároveň s významnými plastikářskými firmami v regionu zapojuje do programu Centra kompetence (projekt „Centrum pokročilých polymerních a kompozitních materiálů“).

Inovační aktivity podniků jsou v meziregionálním srovnání na velmi dobré úrovni. Podíl inovujících podniků celkem na celkovém podílu podniků byl při posledním šetření ČSÚ v letech 2014 – 2016 ve Zlínském kraji na 49,7 %, což znamená 3. pozici v mezikrajském srovnání. Na 3. pozici mezi kraji se

⁴ Zpracováno na základě vlastního šetření Technologického inovačního centra a s využitím dat z Českého statistického úřadu

Zlínský kraj nachází mezi podniky s technickou inovací (41 % z celku), a také ve srovnání podniků provádějících zároveň produktovou a procesní inovací (21,1 % z celku). Za zmínku stojí 2. místo v ukazateli podílu podniků s marketingovou inovací (17,9 % z celku).

Ve firemním sektoru působí v kraji celá řada subjektů, které jsou aktivní v oblasti VaV. Úspěšně výrazně inovační firmy nalezneme v kraji zejména v odvětvích plastikářství, leteckého, strojírenského, elektrotechnického průmyslu, ale také v ICT, zbrojním nebo kovodělném průmyslu.

V oblasti VaV je zřejmá aktivita v plastikářském průmyslu, kde se výrazně profiluje právě UTB s Centrem polymerních systémů a rozvíjí spolupráci zejména s firmami zastoupenými v Plastikářském klastru, které se zabývají širokým spektrem plastových produktů od kompozitů, sendvičových panelů, přes potrubní systémy, obalové materiály, fólie, izolační systémy, podlahoviny až po plastové díly pro dopravní prostředky a celou řadu dalších aplikací. Plastikářský klaster se kromě spolupráce s UTB, několika středními školami a dalšími podpůrnými subjekty, účastní také realizace projektů v národních podpůrných programech i v mezinárodním měřítku. Vzhledem k tomu, že část produkce firem z Plastikářského klastru směřuje do automobilového průmyslu, jsou vytvořeny meziregionální vazby Plastikářského klastru na Moravskoslezský automobilový klaster a na Autoklaster Západné Slovensko. Výzkumné zaměření CPS a plastikářských firem v regionu směřuje na oblast nových surovin, technologií (nano, eko, bio) a produktů (např. kompozity, biofolie, hygienické a bezpečnostní obaly) pro aplikaci v širokém spektru odvětví – automobilový a letecký průmysl, potravinářství, zdravotnictví, strojírenství, stavebnictví a řada dalších.

Významnou pozici ve VaV v kraji zaujímá také letecký průmysl, reprezentovaný výrobci letadel a souvisejících komponentů, techniky a přístrojového vybavení. Klíčové firmy jsou sdruženy pod hlavičkou České technologické platformy letectví a kosmonautiky, která zpracovala Strategickou výzkumnou agendu českého leteckého a kosmického průmyslu do roku 2025, včetně podrobného implementačního plánu. Tato agenda zahrnuje všechny významné aktivity v rámci ČR, avšak velká část spojená s vývojem konkrétních letadel (EV-55 Outback, L 410) se realizuje ve Zlínském kraji. V kraji je realizována výroba nejen letadel, ale také vírníků, které jsou přizpůsobeny i pro použití v silničním provozu. Zároveň významné firmy, spolupracující na výrobě letadel v Kunovicích a Uherském Hradišti, vytvořily Moravský letecký klaster, s ambicí dále rozvíjet letecký průmysl na světové úrovni a zapojovat se do mezinárodní spolupráce a s vizí, kterou se snaží naplnit, spojení výrobních, vývojových a výzkumných aktivit jednotlivých členů a utvoření komplexní nabídky pro spolupráci. Akademické zázemí pro tyto aktivity představuje zejména Vysoké učení technické v Brně (VUT), ale také České vysoké učení technické v Praze (ČVUT), Výzkumný a zkušební letecký ústav v Praze a významné spolupracující společnosti zejména z Jihomoravského kraje a Vysočiny. Firmy z leteckého průmyslu se aktivně účastní projektů mezinárodní spolupráce s významnými leteckými výrobci a vývojové a konstrukční kapacity jsou využívány také ve spolupráci s automobilovým průmyslem.

Za třetí nejvýznamnější oblast z hlediska VaV lze ve Zlínském kraji považovat výrobu elektronických součástek a výrobu elektrických zařízení. Ta se úspěšně rozvíjí zejména v Rožnově pod Radhoštěm, ale také v Holešově a na Uherskohradištsku. Zaměření v této oblasti je zejména na polovodičové technologie (výkonové napájení elektrických spotřebičů), fotovoltaiku (solární články a fotovoltaické systémy), měřicí zařízení a inteligentní elektroinstalace. V kraji se nachází firma, která se specializuje na tlakoměrnou techniku, ale také na výrobu elektronických přístrojů pro kosmické aplikace. Firmy se také účastní celé řady VaV projektů na národní úrovni, částečně také na mezinárodní úrovni. Partneři z akademické sféry nalézají zejména na univerzitách v Brně, Praze a Plzni, avšak potenciál

spolupráce má částečně i UTB (Fakulta aplikované informatiky). Zde je určitá provázanost s leteckým a automobilovým průmyslem, stavebnictvím, ale také strojírenstvím či okrajově s celou řadou dalších oborů.

Strojírenství a zbrojní průmysl jsou dalšími výraznými odvětvími, v nichž firmy v regionu disponují VaV kapacitami. Jedná se zejména o inovace v oblasti přesného strojírenství (víceřetenové obráběcí automaty), produkci ručních zbraní, robotizace, automatizace, ale také např. ve výrobě schodišťových plošin pro imobilní osoby. Zde je vzájemná provázanost oborů, kdy přesné strojírenství produkuje obráběcí stroje pro zbrojní průmysl (ale i automobilový), probíhá spolupráce s leteckým průmyslem a zároveň zbrojní průmysl spolupracuje na VaV s plastikáři v oblasti náhrady kovů za vhodné plasty. Do spolupráce se zapojuje také početná skupina kovodělných firem v regionu. VaV partneři akademického sektoru jsou zejména na VUT, ale také na VŠB-TU v Ostravě, ČVUT, VÚTS Liberec a ZČU Plzeň. Z hlediska vazby na další silné obory v kraji je kromě již výše zmíněných patrná také orientace na elektrotechnický průmysl a oblast ICT. Některé strojírenské firmy ze Zlínského kraje jsou součástí technologické platformy Strojírenská výrobní technika a podílejí se na řešení konkrétních úkolů s partnery v rámci ČR.

I přes dominantní průmyslovou orientaci působí ve Zlínském kraji několik výrazně inovačních subjektů v sektoru služeb, zejména ICT. Oblast ICT je rozvíjena na Fakultě aplikované informatiky UTB a z OP VaVpl podpořeném Centru aplikovaného výzkumu CEBIA-TECH. Firmy se zaměřují na oblast turniketových a identifikačních systémů, technologií a firemních procesů, softwarové řešení pro Smart cities, big data – zpracování a analýzy velkých dat.

Dále je možné identifikovat významné VaV aktivity (na mezinárodní úrovni) ve Zlíně i v oblasti specializovaného zdravotnictví, konkrétně oftalmologie a reprodukční medicíny. Specializovaná a nejmodernějšími přístroji vybavená pracoviště disponují odborníky, kteří se podílejí na světovém VaV a jeho aplikaci do poskytovaných služeb, které jsou vyhledávané pacienty nejen z ČR či evropských zemí.

Ve Zlínském kraji působí také firmy s VaV aktivitami v dalších oblastech. Jedná se zejména o stavebnictví (nové stavební materiály a systémy), chemické produkty a výbušniny, výrobu skla, pěstování plodin, zpracování a další využití odpadů, dekontaminace vod a půdy a odvádění odpadních vod.

Z výše zmíněných odvětví naleznou firmy vhodného partnera ke spolupráci z akademické sféry ve Zlínském kraji plastikáři, kreativní průmysl a částečně ICT. V klíčových VaV aktivitách se firmy obrací na spolupráci s VUT (zejména strojírenství, elektrotechnický a letecký průmysl), VŠB-TU Ostrava, případně na další technicky zaměřené vysoké školy v Brně, Praze, Plzni, Liberci a dalších městech. I přes skutečnost, že UTB nemá výrazné postavení a oborové zaměření korelující s inovačními aktivitami ve všech klíčových oborech v regionu, je v celé řadě oblastí (i s doplněním o další VaV instituce mimo Zlínský kraj) důležitým partnerem firem při realizaci VaV projektů v rámci S3. Profilace a poptávané služby na UTB zejména v oblasti polymerů (CPS), ICT (Fakulta aplikované informatiky a CEBIA-TECH), materiálového inženýrství (Fakulta technologická), průmyslového inženýrství (Fakulta managementu a ekonomiky) a průmyslového designu (Fakulta multimediálních komunikací) vytváří dobrou znalostní základnu výrazné VaV spolupráce směřující k inovacím ve firmách v regionu.

V současné době vede TIC databázi cca 700 firem, které mají potenciál pro realizaci inovací, mají vlastní vývoj nebo jsou zapojeny do vývojových a výzkumných projektů, a to buď přímo, nebo

prostřednictvím svého zapojení do klastrů. Jedná se o firmy disponující vlastními kapacitami pro VaV aktivity (technickými i lidskými) a produkujícími převážně výrobky pro koncové zákazníky anebo dodávající výrobky pro automobilový, letecký a elektrotechnický průmysl a stavebnictví. Každý z těchto subjektů je zapojen do celé řady VaV projektů s partnery z akademické i soukromé sféry, některé subjekty se účastní i mezinárodních výzkumných konsorcií. Řada firem je pak identifikována na základě údajů z realizovaných projektů v rámci Operačního programu podnikání a inovace (OP PIK) nebo z projektů TAČRu. Na regionální úrovni jsou také sledována data o využívání krajských podpůrných nástrojů (zejména inovačních voucherů) a zapojení do funkčních klastrů a technologických platforem.

Zároveň v současnosti identifikujeme v kraji tři funkční klastry s výrazným rozvojovým potenciálem přesahujícím hranice regionu:

- Plastikářský klastr, z. s.
- Moravský letecký klastr, z. s.
- Zlínský kreativní klastr, z. s.

Zlínský kraj kromě těchto veřejně dostupných údajů disponuje daty od firem hlásících se do soutěže Inovační firma Zlínského kraje, daty získanými z výzev krajských inovačních voucherů a daty z dotazníkových šetření, workshopů a pracovních skupin za účasti firem při přípravě první RIS ZK (2006 – 2007) a jejich aktualizací.

2.3 Lidé a znalostní potenciál Zlínského kraje⁵

Lidé a kvalita života:

Demografická struktura obyvatel kraje vykazuje velmi nepříznivý vývoj. Kraj se dlouhodobě potýká s poměrně zásadním meziročním úbytkem počtu obyvatel. Ten je způsoben jednak přirozenou měnou, tak záporným migračním saldem. Velkým problémem je selektivní migrace, kdy dochází k migraci mladého (největší úbytek je ve věkové kategorii 25 – 39 let) a kvalifikovaného obyvatelstva mimo území kraje, často do okolních hospodářských center (Brno, Praha). Problémem je i stárnutí obyvatelstva a zvyšování průměrného věku. To se promítá do velmi intenzivního zvyšování hodnoty indexu stárnutí. Projekce obyvatelstva nepředpokládá pozitivní změnu výše uvedených trendů. Na tyto trendy bude muset ekonomika i celá společnost reagovat, především se vyrovnat s úbytkem osob v produktivním věku a současným růstem postproduktivní složky obyvatelstva. Vzdělanostní struktura regionu Zlínského kraje se nachází mírně pod celostátním průměrem – vyšší procento osob se základním vzděláním a bez vzdělání doprovází nižší podíl vysokoškoláků. Na druhé straně však relativně pozitivní trend spočívá v pozvolném nárůstu podílu vysokoškoláků a poklesu podílu osob s nejnižším vzděláním na celkovém počtu obyvatelstva, který by měl pokračovat i do budoucna. Pro budoucí oborovou optimalizaci sítě školských zařízení je důležité posilování spolupráce mezi vzdělávacím sektorem a zaměstnavateli v podnikatelském i nepodnikatelském sektoru. Vysoké školy jsou, stejně jako střední školy, základem pro posilování spolupráce zaměstnavatelů a vzdělávacího sektoru. Na středních školách docházelo v poslední dekádě k setrvalému úbytku počtu žáků. Výhledově by však dle demografické prognózy ČSÚ měly počty studentů od roku 2020 růst až na hodnoty kolem 30 tis. žáků a studentů kolem roku 2025 a následně dlouhodobě setrvale klesat.

Oborové zaměření znalostního potenciálu (pracovišť VaV) ve Zlínském kraji:

⁵ Strategie rozvoje Zlínského kraje 2030, <https://www.kr-zlinsky.cz/strategie-rozvoje-zlinskeho-kraje-2030-cl-4623.html>, vlastní šetření Technologického inovačního centra

Z relevantních VaV institucí ve veřejném sektoru se jedná ve Zlínském kraji zejména o Univerzitu Tomáše Bati ve Zlíně, která je klíčovou znalostní základnou v regionu. Dále má určitou, i když výrazně nižší roli, také Vojenský technický ústav výzbroje a munice ve Slavičíně, Zkušebna stavebně truhlářských výrobků ve Zlíně (detašované pracoviště Mendelovy univerzity v Brně) a pobočka Výzkumného ústavu lesního hospodářství a myslivosti v Kunovicích.

V oborovém zaměření jsou ve Zlínském kraji zastoupeny zejména tyto obory:

- chemie (UTB)
- letecký průmysl (Moravský letecký klastr)
- informatika, elektrotechnika a bezpečnostní systémy (UTB)
- plastikářství (včetně zdravotních materiálů) a gumárenství (UTB)
- obuvnictví a kožedělnictví (UTB)
- design (UTB)
- zbrojařství (VTÚVM Slavičín)
- strojírenství (UTB)
- technologie potravin, technologie tuků, tenzidů a kosmetiky (UTB)
- zemědělství, lesnictví, zpracování dřeva (Mendelova univerzita v Brně, Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, Zemědělský výzkumný ústav Kroměříž)

Porovnáme-li toto oborové zaměření pracovišť VaV v regionu s klíčovými průmyslovými obory (gumárenství a plastikářství, elektrotechnika, strojírenství) i průřezovými odvětvími (automobilový a letecký průmysl a ICT), zjistíme určitý nesoulad. Lze konstatovat, že zaměření institucí VaV v regionu neodpovídá zcela hlavním zastoupeným průmyslovým odvětvím. Zejména pak rozsah VaV zázemí pro průmyslové činnosti firem v jednom z hlavních odvětví – strojírenství.

Plastikářský průmysl

Výzkum a vývoj v oblasti zpracování plastů a pryže je v regionu reprezentován řadou výzkumných pracovišť. Na VaV v oblasti zpracování plastů pak navázalo zpracování pryže a výroba strojů a zařízení a částečně i chemický průmysl. Z veřejných VaV pracovišť v oblasti zpracování plastů a pryže jsou významná Fakulta technologická UTB a Centrum polymerních systémů UTB. Z deseti ústavů fakulty technologické jich je šest zaměřeno na plasty. Zkoumají se zde polymerní procesy a provádí se materiálový výzkum plastů, pryže a kompozitních materiálů.

Strojírenský průmysl

Výzkum a vývoj v oblasti strojírenství je ve Zlínském kraji reprezentován pouze Ústavem výrobního inženýrství (ÚVI) Fakulty technologické UTB. Jedná se o výzkum v oblasti konstrukce nástrojů, přístrojů a výrobních zařízení pro zpracování polymerů, včetně využívání simulací. Navrhují a testují se povrchová úprava forem, vytlačovacích hlav a jiných kovových dílů a využívají se nekonvenční metody obrábění polymerních materiálů, kompozitů a kovů. Klíčové zázemí pro strojírenské obory tak firmy hledají v Moravskoslezském, a především v Jihomoravském kraji. UTB ve Zlíně vytvořilo podmínky pro vznik bakalářského a navazujícího magisterského studijního programu „Strojírenství“. Cíl pro období let 2020 – 2030 je tak akreditovat a zahájit výuku v oborech zaměřených na strojírenské technologie v Bc. i Mgr. oborech.

ICT a elektrotechnika

ICT sektor je vnímán prestižně. Patří mezi obory s největším inovačním potenciálem. Celý ICT sektor je definován jako kombinace ekonomických činností (odvětví) produkující výrobky (technologie) a poskytující služby, jež jsou primárně určeny k zpracování, komunikaci a distribuci informací elektronickou cestou, včetně jejich zachycení, ukládání, přenosu a zobrazení. V kraji je zastoupen významnými výzkumnými pracovišti. Z veřejného sektoru Fakultou aplikované informatiky UTB a jejím regionálním výzkumným centrem CEBlA-TECH UTB a dále řadou firemních VaV pracovišť.

2.4 Podpůrné nástroje veřejného sektoru v oblasti výzkumu, vývoje a inovací

V roce 2017 a 2018 byla v rámci analytických činností detailně zmapována podpůrná infrastruktura. V regionu působí řada subjektů provozujících podnikatelské inkubátory a technologické parky. Část této infrastruktury provozuje přímo UTB (UPPER, VTP), část infrastruktury je provozována vybranými obcemi/městy, resp. jimi zřizovanými organizacemi (Kunovice, Valašské Klobouky). Na krajské úrovni pak působí Industry Servis ZK, a. s., (společnost vlastněná 100 % Zlínským krajem) provozující Technologický park Holešov a Technologické inovační centrum s. r. o., jakožto společný projekt Zlínského kraje a UTB ve Zlíně. Technologické inovační centrum (TIC) je zároveň výkonnou jednotkou v rámci projektu Smart Akcelerátor Zlínského kraje, provozuje podnikatelský inkubátor, technologický park a realizuje řadu dalších intervencí v rámci naplňování RIS a RIS3. V případě podnikatelských inkubátorů a technologických parků se ve většině případů jedná o intervence, které byly podpořeny v období 2005 – 2013 zejména v rámci OPPI a OPPI. Řada projektů je tak stále v udržitelnosti, v případě projektů OPPI jsou služby této infrastruktury poskytovány v rámci předávání hodnoty dotace za zvýhodněné ceny. V některých případech se však jedná o projekty po době udržitelnosti, které již nesledují původní cíle a jejich nositelé spíše působí jako servisní organizace místních samospráv, které se však okrajově angažují i v rámci podpory podnikání.

S podporou Smart akcelerátoru byly v Kunovicích a Valašských Kloboukách v období 2016 – 2018 připraveny rozvojové projekty, které navýší prostorové kapacity stávajících inkubátorů a zároveň rozšíří oborové zaměření (v případě Kunovic o letecký průmysl, v případě Valašských Klobouk se jedná o kreativní průmysl a destinační management).

Souhrnně za výše uvedené podnikatelské inkubátory a vědeckotechnické parky bylo v roce 2016 k dispozici cca 18 500 m² pronajímatelné plochy. Obsazenost činila 92 %, počet zasídlených firem byl 141, počet zaměstnanců 500 a počet nově vytvořených pracovních míst 100. V roce 2018 bylo k dispozici cca 17 800 m² pronajímatelné plochy (obsazenost 90 %, počet zasídlených firem 136, počet zaměstnanců 501, počet nově vytvořených pracovních míst 40).

Specifickou roli v inovační podpůrné infrastruktuře sehrává Zlínský kraj a TIC. Dále to jsou:

- Agentura pro ekonomický rozvoj Vsetínska, o. p. s.
- Agentura pro podnikání a inovace (regionální zastoupení)
- Agentura pro podporu podnikání a investic CzechInvest (regionální zastoupení)
- Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně (VTP ICT, Centrum pro transfer technologií, Univerzitní institut, Centrum kreativních průmyslů a podnikání...)
- Industry Servis ZK, a. s.
- Krajská hospodářská komora Zlínského kraje
- Podnikatelský inkubátor Kunovice – Panský dvůr, s. r. o.
- Technologické inovační centrum, s. r. o.
- Valašskokloboucké podnikatelské centrum, s. r. o.
- Energetická agentura Zlínského kraje

Vedle výše uvedených „veřejných“ aktérů lze také sledovat trend rozšiřování soukromých iniciativ v oblasti inkubátorů, HUBů, coworkingů apod. (př. Hnízdo Uherské Hradiště).

Zlínský kraj realizuje řadu intervencí ve vazbě na Akční plán RIS ZK a také na akční plán Paktu zaměstnanosti z vlastních zdrojů, či prostřednictvím projektů KAP a IKAP spolufinancovaných z OP VVV. Dále jsou realizovány prostřednictvím servisních institucí ZK (TIC) nebo prostřednictvím řízeného partnerství s KHK ZK (Pakt zaměstnanosti), přičemž spolufinancování těchto institucí je zajišťováno formou závazku veřejné služby, či spolufinancováním projektů EU. Mezi vybrané aktivity lze, vedle podpory start-up firem prostřednictvím podnikatelského inkubátoru, zmínit také výchovu k podnikání a podnikatelství (workshopy, soutěž Můj první milion, podporu generování nových nápadů, networking) či nabídku finančních nástrojů na podporu podnikání, spolupráce v oblasti VaVal (inovační vouchery). Patří sem i nástroje zaměřené na VaVal aktivity již existujících firem a jejich spolupráci (poradenství v programech VaV) nebo PR inovací Zlínského kraje (soutěž Inovační firma Zlínského kraje, Inovační portál). Dále pak podpora technických a přírodovědných oborů v rámci aktivit projektu IKAP např. polytechnické vzdělávání pro MŠ, ZŠ, gymnázia, systémové řešení kariérového poradenství a aktivity realizované partnerem projektu KHK ZK– technické jarmarky, burzy škol, girls day apod. V rámci projektu KAP patří mezi intervence zejména pořádání diskusních fór na téma odborného vzdělávání a spolupráce škol a firem či workshopy na podporu podnikavosti, iniciativy a kreativity. V neposlední řadě pak Zlínský kraj podporuje žáky vybraných řemeslných oborů prostřednictvím programu Podpora řemesel (stipendijní podpora žáků vybraných řemeslných oborů). Výčet a bližší charakteristika vybraných stávajících intervencí jsou sledovány na základě ročních hodnocení akčního plánu a pravidelných hodnocení RIS ZK.

2.5 Vazby RIS ZK na další strategické dokumenty

2.5.1 Vazba RIS ZK na strategické dokumenty EU a ČR

Vzhledem k možnostem využití finančních zdrojů z veřejných podpůrných programů na úrovni EU a ČR⁶ a také vzhledem k dosažení synergických efektů je třeba při zpracování RIS Zlínského kraje vycházet z nastavených podmínek podpory inovací, které jsou popsány v klíčových strategických dokumentech stávajícího období i budoucích let 2021+. Pro úspěšnou implementaci RIS ZK je při omezených rozpočtových možnostech krajského financování důležitá schopnost využít finanční prostředky na inovace i podpůrné aktivity k jejich zavádění z fondů EU nebo národních dotačních zdrojů, popřípadě jiných veřejných zdrojů.

Na úrovni EU jde především o posilování významu podpory výzkumu, vývoje a inovací v jednotlivých obdobích realizace tzv. „politiky soudržnosti“. V letech 2014 – 2020 byl poprvé implementován v EU koncept inteligentní specializace, který by se měl v následujícím období 2021 – 2027 ještě více posílit. Důležitým nástrojem pro budoucí směřování EU je tzv. Víceletý finanční rámec, který určuje nejen finanční toky, ale i věcné zaměření priorit EU pro období 2021+. Česká republika by v rámci tematické koncentrace měla dle připravovaných podmínek vyčlenit minimálně 45 % alokace z Evropského fondu pro regionální rozvoj⁷ na naplnění politického cíle „1 – Inteligentnější Evropa díky podpoře inovativní a inteligentní ekonomické transformace“, který se týká posílení výzkumných a inovačních kapacit a zavádění pokročilých technologií; využití přínosů digitalizace pro občany, podniky a vlády; posílení

⁶ možnost financování nástrojů podpory inovací z prostředků Zlínského kraje je mnohonásobně nižší než možnost využití vhodných dotačních zdrojů EU anebo ČR

⁷ uvedeno v návrhu Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2018/0197 (COD) ze dne 29. května 2018, o Evropském fondu pro regionální rozvoj a o Fondu soudržnosti

růstu a konkurenceschopnosti malých a středních podniků a rozvoje dovedností pro inteligentní specializaci, průmyslovou transformaci a podnikání. Proto je pro Zlínský kraj důležité mít zajištěn soulad RIS ZK nejen s Národní strategií inteligentní specializace ČR, ale také dalšími relevantními dokumenty na evropské, národní i krajské úrovni, které jsou uvedeny níže.

Klíčovým dokumentem na úrovni ČR, s nímž musí být jednoznačně provázána RIS Zlínského kraje, je **Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci České republiky (Národní RIS3)**⁸, jejíž existence je zároveň předběžnou podmínkou, která musí být splněna pro čerpání prostředků na podporu výzkumu, vývoje a inovací (dále VaVal) ze strukturálních fondů EU. Účelem Národní RIS3 je efektivní zacílení finančních prostředků (evropských, národních, krajských a soukromých) na aktivity vedoucí k posílení inovační kapacity a do prioritně vytyčených perspektivních oblastí s cílem plně využít znalostní potenciál ČR na národní i krajské úrovni. Regionální dimenze dokumentu je dána nejen zpracováním krajských příloh, které jsou součástí dokumentu, ale také účastí krajských RIS3 manažerů⁹ na zpracování aktualizací a budoucí implementaci této strategie. Na národní úrovni i na úrovni krajů byly v dokumentu definovány priority (tzv. klíčové oblasti změn) horizontálně podporující dobudování národního i regionálních inovačních systémů. Kromě toho byly také identifikovány tzv. vertikální domény specializace, tj. oblasti s nejvyšším inovačním potenciálem, kam by měly být prioritně koncentrovány podpůrné prostředky s očekáváním výrazného dopadu na konkurenceschopnost ekonomiky v jednotlivých krajích i v celé ČR. Vzhledem k tomu, že aktualizace RIS ZK vychází z Národní RIS3, jejíž je krajskou přílohou, je provázanost dokumentů zajištěna formálně. A fakticky je při aktualizaci kteréhokoliv z těchto dvou dokumentů sledováno, aby byla jejich provázanost i nadále jednoznačně zajištěna.

Kromě Národní RIS3 byla v lednu 2019 Radou pro výzkum, vývoj a inovace zpracována také **Inovační strategie České republiky 2019 – 2030 (Czech Republic: The Country for The Future)**. Jedná se o strategický rámcový plán, který předurčuje vládní politiku v oblasti VaVal a má pomoci České republice se během dvanácti let vyvíjet mezi nejinnovativnější země Evropy. Inovační strategie se skládá z devíti navzájem provázaných pilířů, které obsahují východiska, základní strategické cíle a nástroje vedoucí k jejich naplnění. Úloha krajů v tomto dokumentu je zejména v oblasti polytechnického vzdělávání (spolupráce škol se zaměstnavateli s využitím prvků duálního systému vzdělávání), podpory start-up a spin-off prostředí (regionální podpůrná infrastruktura) a digitalizace (principy Průmyslu 4.0 v oblasti chytrých měst a regionů). Na podporu start-up a spin-off prostředí, digitalizace, či na podporu usnadnění robotizace, automatizace a prosazování inovací ve firmách s důrazem na malé a střední podniky v souladu s definovanými standardy Průmyslu 4.0 a klíčovými trendy perspektivních odvětví je zaměřen jeden z prvních finančních nástrojů inovační strategie, program **The Country For The Future**. Program byl schválen vládou v květnu 2019 na období 2020 – 2027 s přepokládanými celkovými výdaji 9 100 mil. Kč, z toho 6 100 mil. Kč jsou výdaje ze státního rozpočtu. Hlavním cílem programu je zvýšení mezinárodní konkurenceschopnosti podniků prostřednictvím propojení spolupráce mezi akademickou sférou, podnikatelským sektorem, inovačním prostředím a většího využití výsledků výzkumu a vývoje do praxe, a to včetně usnadnění vstupu na nové trhy či posunem výše v globálních hodnotových řetězcích. K naplnění hlavního cíle specificky přispěje rozvoj systému podpory zakládání a rozvíjení start-upů, dobudování potřebné podpůrné infrastruktury pro vznik a rozvoj nových inovativních firem, posílení investičního prostředí

⁸ zkratka RIS3 vychází z anglického termínu Research and Innovation strategy for Smart Specialization

⁹ a skrze ně také účastí zainteresovaných firem a VaV pracovišť z jednotlivých regionů

pro podporu motivace k zakládání a financování nových inovačních podnikatelských projektů, či podpora vzniku Digital Innovation Hubs a rozvoje jejich služeb.

Dalším dokumentem na národní úrovni, který je pro RIS ZK relevantní, je zpracovávaná **Hospodářská strategie na období 2020 – 2030**, jejímž cílem je posunout Českou republiku do roku 2030 mezi dvacet nejkonkurenceschopnějších ekonomik světa. V lednu 2020 byly vládou schváleny základní teze, které nastiňují parametry samotné strategie. Nová Hospodářská strategie má nasměrovat stát k průmyslově a energeticky nezávislé ekonomice s vysokou přidanou hodnotou, má zmapovat dosavadní úspěchy, dát české ekonomice jasný směr a nastínit řešení slabých stránek a hrozeb. Má zohlednit výzvy, které sebou přinese rozvoj nových technologií, stárnutí obyvatelstva či klimaticko-energetické změny. Bude řešit i oblast vzdělanosti obyvatelstva či zdraví. Hospodářská strategie státu na další desetiletí má shrnout a provázat další strategické materiály, a především navázat na Inovační strategii České republiky 2019 - 2030 (Czech Republic: The Country for the Future).

Dalším relevantním dokumentem, který řeší na národní úrovni problematiku podpory výzkumu a vývoje a inovací (VaVal), především z pohledu aplikace výsledků VaV v praxi, je **Národní politika výzkumu, vývoje a inovací 2021+¹⁰ (NP VaVal)**. Mezi opatření tohoto dokumentu, které se výrazněji dotýkají návrhové části RIS ZK, patří zejména Opatření 11: Získávání a udržení odborníků ve VaV z ČR i ze zahraničí, Opatření 20: Podpora dlouhodobé spolupráce ve VaVal mezi výzkumnými organizacemi a podniky a uplatnění společných výsledků aplikovaného výzkumu v praxi, Opatření 21: Realizace Národní RIS3 strategie, Opatření 23: Dobudovat funkční systém podpory vzniku, rozvoje a internacionalizace inovativních podniků (start-up, spin-off) a Opatření 24: Digitální transformace podniků.

Na národní úrovni existuje několik dalších nových dokumentů, kde je problematika inovací pojímána jako jedna z důležitých oblastí v rámci širšího zaměření dokumentu a dílčí témata mají vazbu na RIS ZK. Jedná se zejména o **Strategický rámec Česká republika 2030**, který řeší komplexně témata udržitelného rozvoje jako klíče k budoucnosti ČR. Z šesti komplexních částí tohoto dokumentu je pro RIS ZK relevantní část „Hospodářský model“, kde je zmiňována důležitost VaVal. Je zde zmíněno, že schopnost inovovat je klíčem k dosažení dlouhodobé výkonnosti ekonomiky a důležité je propojit VaV a vzdělávání s podnikovou sférou, posílit inovační potenciál domácích podniků (stimulovat k VaV aktivitám i ty podniky, které je zatím neprovádějí anebo nenakupují), posilovat internacionalizaci malých a středních podniků (MSP) (včetně zvyšování účasti v mezinárodních programech) a schopnost firem inovace zobchodovat a vytvářet z nich celý hodnotový řetězec.

Dalším dokumentem, který je zpracovaný na období po roce 2021+ je **Národní koncepce realizace politiky soudržnosti**. V rámci dokumentu se objevují klíčová témata v podobě karet specifických cílů pro vyjednávání o podpoře ze strukturálních fondů v období 2021+. Mezi tato klíčová témata jsou zařazeny oblasti jako „Výzkumný a inovační systém“, „Podpora podnikání a průmyslu“ anebo „Vzdělávání“, kde jejich synergie je podpořena průřezovou oblastí „Společnost 4.0“ směřující na rozvoj výzkumných kapacit a zkvalitnění VaV v oborech souvisejících s Průmyslem 4.0 a RIS3 strategií, zavedení digitální ekonomiky ve firmách, tak na vzdělávání. Obsah těchto karet bude pro možnost získání prostředků EU na implementaci RIS ZK důležitý, jelikož z nich bude vycházet podoba operačních programů pro budoucí období.

¹⁰ Jde o verzi dokumentu z dubna 2020, předkládanou do meziresortního připomínkového řízení

Kromě výše zmíněných Ministerstvo pro místní rozvoj zpracovalo **Strategii regionálního rozvoje (SRR) ČR 2021+**. Ambicí tohoto dokumentu je řešit regionální politiku státu, tj. přispívat k vyváženému rozvoji jednotlivých typů území ČR. V dokumentu jsou nastaveny strategické cíle dle typů území a dále specifické cíle a typová opatření dle témat. Pro Zlínský kraj jsou územně relevantní strategické cíle týkající se využití růstového potenciálu aglomerací (tj. krajské město Zlín a jeho zázemí), dále hospodářsky stabilizovaných regionálních center a jejich zázemí (v podstatě celé území Zlínského kraje mimo zlínskou aglomeraci) a také hospodářsky a sociálně ohrožených územích, v nichž je kladen důraz na dobrou kvalitu života (týká se území vybraných obcí s rozšířenou působností, které se ve vybraných socioekonomických ukazatelích umísťují hluboko pod průměrem ČR). Ačkoliv RIS ZK nerozlišuje jakékoliv typy území v rámci Zlínského kraje, budou její implementaci naplňovány i územně specifické cíle SRR ČR 21+. Jedná se zejména o specifický cíl 2.1: Zlepšovat podmínky pro posun domácích i zahraničních firem od nákladově orientované konkurenceschopnosti směrem ke konkurenceschopnosti založené na znalostech a rozvíjet inteligentní specializaci v aglomeracích a jejich zázemí. Ten se týká Zlína, kde budou posilovány klíčové VaV kapacity, zároveň se však počítá s budováním a posilováním kapacit i v dalších regionálních centrech Zlínského kraje a jejich zázemí. V nich je však specifická podpora SRR ČR 21+ směřována zejména směrem k diverzifikaci ekonomické činnosti, zlepšení spolupráce zaměstnavatelů, zástupců veřejného sektoru a středních škol, rozvoje poradenských center pro začínající, malé a střední podnikatele a zlepšení dostupnosti vysokorychlostního internetu. A specifické nástroje rozvoje drobného podnikání a MSP se dají očekávat také ve vymezených hospodářsky a sociálně ohrožených ORP Zlínského kraje, mezi které dle SRR 21+ aktuálně patří SO ORP Bystřice pod Hostýnem, Holešov, Kroměříž, Otrokovice, Uherský Brod a Vsetín.

V roce 2016 byl schválen Vládou ČR dokument **Iniciativa Průmysl 4.0**, který navazuje na Národní politiku výzkumu, vývoje a inovací. Iniciativa řeší zásadní změny spojené s nástupem čtvrté průmyslové revoluce, které mění povahu průmyslu, energetiky a dalších částí hospodářství i celé společnosti. Zmiňována je nutnost zavádění digitalizace průmyslu a v rámci toho také digitální inovace, přičemž Evropská komise zamýšlí koordinovat vnitrostátní a regionální iniciativy, které tuto problematiku řeší. V rámci regionální úrovně je vnímána důležitost v podpoře spolupráce firemního a výzkumného sektoru, kdy je nutnost a velká role regionů v zacílení aplikovaného výzkumu. Iniciativa 4.0 se také dotýká problematiky Smart cities/regions, kde je právě velký prostor pro využívání vysoce rozvinuté infrastruktury.

Na období 2018+ byl schválen program **Digitální Česko**, který je strategií koordinované a komplexní digitalizace České republiky. Je souborem koncepcí a implementačních plánů zajišťující předpoklady dlouhodobé prosperity České republiky v prostředí probíhající digitální revoluce. Součástí tohoto programu jsou tři hlavní pilíře (Česko v digitální Evropě, Informační koncepce České republiky, Digitální ekonomika a společnost) pojímající všechny oblasti tvořící předpoklad k úspěšné digitalizaci České republiky. Pro RIS ZK je relevantní koncepce **Digitální ekonomika a společnost**, která představuje základní pilíř celospolečenských změn, které přináší čtvrtá průmyslová revoluce. Tato nová strategie má za cíl zajistit koordinaci všech agend, které spadají do oblasti digitální ekonomiky a života společnosti. Strategie v sobě nese osm hlavních cílů, které mají přispět k vnitřní modernizaci České republiky, k přechodu na vzdělanostní ekonomiku a vznik domácích inovativních podniků s vysokou přidanou hodnotou.

V oblasti vzdělávání je dále zpracováván **Strategický záměr MŠMT pro oblast vysokých škol na období od roku 2021 a Strategie internacionalizace vysokého školství na období od roku 2021¹¹**. První ze zmíněných dokumentů má vazbu na podporu inovací především z pohledu prioritních cílů zaměřených na rozvoj kompetencí relevantních pro praxi a dlouhodobé uplatnění ve 21. století, dostupnost a relevanci flexibilních forem vzdělávání, zvýšení efektivity a kvality doktorského studia a posilování strategického řízení a efektivního využívání kapacit v oblasti výzkumu a vývoje na vysokých školách. Druhý dokument řeší internacionalizaci českých vysokých škol, což je klíčové pro příchod a udržení kvalifikovaných odborníků ve Zlínském kraji.

2.5.2 Vazba RIS ZK na regionální strategické dokumenty

Základním strategickým rozvojovým dokumentem Zlínského kraje je **Strategie rozvoje Zlínského kraje 2030 (SRZK 2030)**, jejíž analytická část představuje rámcový podklad, ze kterého vychází aktualizace Regionální inovační strategie ZK. SRZK 2030, která je v době aktualizace RIS ZK schválena orgány Zlínského kraje, navazuje svým zaměřením na Strategii rozvoje Zlínského kraje 2009 – 2020 (SRZK 2020).

SRZK 2030 je založena na robustní analýze statistických dat, ukazatelů a rozvojových dokumentů na evropské, národní i regionální úrovni ve všech klíčových tématech, která se dotýkají rozvoje kraje. Tematicky je rozdělena na tři pilíře: Ekonomika a trh práce, Lidé a kvalita života, Infrastruktura a kvalita prostředí. Důležitým prvkem analytické části je SWOT analýza a její závěry, ze které jsme vycházeli při zpracování aktualizace RIS ZK. Silné stránky regionu představují hlavně silné podnikatelské zázemí regionu, opírající se o baťovskou tradici a velmi silná pozice zpracovatelského průmyslu s nosnými odvětvími v plastikářském a gumárenském průmyslu. Na druhou stranu slabinou jsou dlouhodobě podprůměrná výše průměrných mezd ve srovnání s ČR, dlouhodobá podinvestovanost a absence klíčových velkých zaměstnavatelů v nosných odvětvích.

V návrhové části má každý ze tří výše uvedených pilířů svůj strategický cíl a dále pět specifických cílů. Pro RIS ZK je nejvíce relevantní strategický cíl pilíře Ekonomika a trh práce, který je zaměřen na naplnění přirozeného podnikatelského potenciálu regionu prostřednictvím významných investic při udržení stávající ekonomické struktury, jež však projde kvalitativní změnou. Lepší koordinace aktivit mezi klíčovými aktéry posilování konkurenceschopnosti a zvyšování produktivity při respektování globálních i evropských trendů má za cíl přiblížení míry ekonomické vyspělosti Zlínského kraje průměrné úrovni EU, což by mělo vést i k udržitelnému zvýšení mzdové hladiny v regionu. Konkrétní specifické cíle SRZK 2030, jejichž podrobnější rozpracování je předmětem tohoto dokumentu RIS ZK, jsou následující:

- 1.1 Přispívat k udržitelnému rozvoji podnikání v regionu
- 1.2 Rozvíjet spolupráci v oblasti výzkumu, vývoje, inovací a lidských zdrojů
- 1.3 Posilovat specializaci a inovace vyšších řádů v souladu s novými globálními trendy
- 1.4 Motivovat k investiční aktivitě ve Zlínském kraji
- 1.5 Podporovat udržitelný vývoj na trhu práce
- 2.1 Zvyšovat kvalitu vzdělanosti a optimalizovat vzdělávací systém

Dalšími relevantními krajskými strategickými dokumenty, jejichž provázanost s RIS ZK je důležitá, jsou krajské strategie v oblasti vzdělávání, konkrétně **Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací**

¹¹U obou dokumentů je v době zpracování RIS ZK k dispozici pracovní verzi z ledna 2020

soustavy Zlínského kraje 2020 a Krajský akční plán rozvoje vzdělávání pro území Zlínského kraje (aktualizovaný v roce 2019). Oba dokumenty řeší strategii vzdělávání. Dlouhodobý záměr se zabývá komplexní strategií rozvoje vzdělávání a vzdělávací soustavy napříč všemi stupni vzdělávání (vyjma VŠ), tak, jak ji předepisuje legislativa. Krajský akční plán se zabývá uplatňováním strategií v 9 prioritních oblastech, např. polytechnice, podnikavosti, iniciativě a kreativité, odborném a dalším profesním vzdělávání nebo rozvoji gramotností v předškolním, základním, středním, či vyšším odborném stupni vzdělávání. Celkově se v dokumentech klade důraz na zkvalitnění vzdělávání zejména v oblasti polytechnických disciplín, rovných příležitostí ve vzdělávání a následném uplatnění absolventů na trhu práce.

Z hlediska partnerství s akademickým sektorem reprezentovaným Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně je také relevantním dokumentem **Dlouhodobý záměr vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové a inovační, umělecké a další tvůrčí činnosti Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně na období 2016 – 2020** a na něj navazující připravovaný **Strategický záměr Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně na období 21+¹²**. Mezi základní priority univerzity řadí vzdělávání reagující na nové potřeby trhu práce a společenské výzvy 21. století či zvyšování oborové a mezinárodní konkurenceschopnosti výzkumných a tvůrčích činností či rozvíjení mezinárodního prostředí UTB ve Zlíně a rozšiřování mezinárodní spolupráce. Klade také důraz na řízení lidských zdrojů či posilování role UTB ve Zlíně jako strategického partnera ve Zlínském kraji. Vize univerzity bude pak naplňována prostřednictvím každoročně připravovaného Plánu realizace Strategického záměru Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, kde jsou definovány konkrétní opatření, aktivity či projekty. Jedním ze strategických dokumentů na regionální úrovni, ze kterého Strategie UTB 21+ vychází, je RIS ZK. Stejně jako RIS ZK má Strategie UTB 21+ za cíl provázat vzdělávací soustavu s potřebami trhu práce, obecně rozvíjet systém vzdělávání, podporovat u žáků a studentů podnikavost a kreativitu, zaměřit se na práci s talentovanými žáky, získat a udržet kvalifikované zahraniční pracovníky v regionu, či posílit přípravu mezinárodních projektů v oblasti VaVal.

3. Shrnutí analytických podkladů

Hlavní analytické závěry jsou shrnuty pomocí dvou metod, které umožňují nahlížet na ně v kontextu. Jedná se o tradiční SWOT analýzu, která je v rámci této aktualizace poměrně výrazně upravena. Nově použitou metodu představují stromy problémů, které postihují kauzální vazby.

3.1 SWOT analýza

SWOT analýza je pro přehlednost členěna do čtyř tematických bloků. V rámci EDP procesu byla provedena její prioritizace. Body, které dosáhly nejvyššího hodnocení priority ze strany zapojených aktérů, jsou zvýrazněny tučně. Takto označeno je prvních pět nejvýše hodnocených bodů z každého segmentu SWOT (silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby) napříč tematickými bloky. V některých případech došlo ke shodnému hodnocení priority, což má za následek označení i více než pěti bodů s nejvýše hodnocenými prioritami pro takové případy.

¹² Jedná se o pracovní verzi tohoto dokumentu, který by měl být schválen na podzim roku 2020.

Postavení Zlínského kraje v oblasti podnikání a inovací	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Silná pozice a růstový potenciál některých průmyslových odvětví a pozitivní vztah obyvatel k nim. • Nadprůměrně vysoký počet inovujících průmyslových firem v kraji v rámci ČR. • Silné podnikatelské zázemí a tuzemské vlastnictví větší části firem pozitivně ovlivňující rychlost reakcí na aktuální situaci a možnosti na trzích. 	<ul style="list-style-type: none"> • Podinvestovanost Zlínského kraje - neodpovídající kvalita veřejné infrastruktury. • Periferní postavení Zlínského kraje v rámci ČR s neodpovídajícím dopravním napojením. • Nízká mzdová úroveň Zlínského kraje ve srovnání s jinými regiony ČR. • Absence klíčových velkých zaměstnavatelů v klíčových odvětvích.
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Úplné napojení regionu na dálniční síť jak ČR, tak Slovenska – vytvoření klíčového dopravního uzlu na území kraje • Budování startovacích bytů, nové pozemky, popř. další výstavba firemních bytů. 	<ul style="list-style-type: none"> • Zpomalení ekonomického růstu kvůli přetrvávání nízkého objemu investic v regionu. • Závislost ekonomického růstu na exportu a produkci menšího počtu klíčových odvětví. • Odliv zahraničního kapitálu, zisků a dividend.

Potřeby firem a klastrů s ohledem na výzkum, vývoj a inovace a nové trendy	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Existence firemního VaV zázemí a kapacit zejména v průmyslu a rostoucí objem výdajů na VaVal v podnikatelském sektoru. • Aktivity v rámci průmyslu 4.0 (digitalizace, automatizace, robotizace). • Spolupráce firem v konkrétních oborech formou klastrů (plastikářský, letecký, kreativní) a center kompetence. • Dostatečná prostorová a technická kapacita vybudované podpůrné infrastruktury k podpoře inovačních záměrů. • Nové expertní služby na podporu inovačního myšlení v řízení firemních procesů. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nízký efekt realizovaných inovací na ekonomické ukazatele regionu (mezikrajské srovnání tržeb a přidané hodnoty v průmyslu v poměru k inovujícím firmám). • Nízká otevřenost firem a nevyužití potenciálu kolaborativního výzkumu, vývoje a inovací. • Nízká míra zapojení VaVal subjektů Zlínského kraje do mezinárodních projektů a aktivit. • Nízký vliv českého managementu ve firmách se zahraničními vlastníky na rozhodování o VaVal.
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Zavádění inovací vyššího řádu a rozvoj sofistikovaných služeb s důrazem na nové trendy (zejm. AI, HPC, cyber security). • Využití rizikového kapitálu ke vzniku high-tech firem v kraji, spojených s tvorbou vysoce kvalifikovaných pracovních míst. • Využití podpůrných prostředků (státu, EU vč. nástroje ITI) k podpoře projektů s výrazným inovačním potenciálem. • Rozšíření využití nástroje odpočtu nákladů na VaV aktivity ve firmách. 	<ul style="list-style-type: none"> • Globální pokles poptávky s důsledkem na výkon exportu. • Nezachycení klíčových globálních trendů v inovacích, izolace místních firem. • Setrvání místních firem na nižších pozicích hodnotových řetězců. • Konkurenční tlak na růst mezd dlouhodobě převyšující produktivitu práce. • Nedořešené nástupnictví v řadě místních firem s ohledem na životní cyklus.

Lidé a znalostní potenciál kraje	
Silné stránky	Slabé stránky

<ul style="list-style-type: none"> • UTB se širokým spektrem studijních programů a kapacitami VaV ke spolupráci s průmyslovou praxí (zejm. v plastikářství, ICT, materiálovém a průmyslovém inženýrství, v oblasti užitého umění a designu). • Specializovaná pracoviště smluvního výzkumu, experimentálního vývoje a aplikovaného výzkumu na UTB a přítomnost pracovišť zkušebnictví a certifikace. • Existence nástrojů univerzity k posilování spolupráce studentů s podnikatelským prostředím (JOB centrum, Business days, stáže, Podnikatelská akademie). • Zkušené VaV týmy, technická zdatnost a zručnost pracovníků zejména v průmyslových firmách v regionu. • Vyhovující síť technicky orientovaných středních škol se zájmem o spolupráci s firmami. • Zvyšující se podíl vysokoškolsky vzdělané populace v regionu. • Rostoucí potenciál kreativního průmyslu v návaznosti na zázemí UTB. • Realizace projektů KAP a IKAP, v rámci kterých jsou podporovány polytechnické obory, spolupráce škol a firem, kariérové poradenství a podnikavost, iniciativa a kreativita. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nepříznivý demografický vývoj – stárnutí obyvatelstva a úbytek osob v produktivním věku, pokračující selektivní migrace z kraje („únik mozků“). • Chybějící podnikavost, kreativita a invence pro nová portfolia firem. • Struktura nabídky pracovních míst neodpovídající představám zejména mladé generace. • Nedostatek a nízká připravenost absolventů (zejm. technických a přírodovědných oborů) pro potřeby trhu práce a s ohledem na nové trendy. • Silný deficit leaderů, motivátorů ve školství. • Absence důležitých studijních oborů/studijních programů pro rozvoj společnosti. • Absence VŠ vzdělávání a VaV základny na území kraje v některých technických oborech, zejména ve strojírenství. • Nevýrazná profilace VaVa potenciálu regionu a jeho PR na mezinárodní úrovni. • Limity spolupráce VaV institucí a akademického sektoru s firmami (zejména lidské, časové, dotační) • Nevhodně nastavený systém a legislativní rámec, který omezuje spolupráci VaV kapacit UTB s průmyslovou praxí a masivnější přenos výsledků tvůrčích činností do praxe.
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Zvyšování spokojenosti zaměstnanců (zvyšování mezd, rozšiřování benefitů, work-life ballance). • Respektování hodnot kvality života mladé populace. • Využití konceptu silver economy pro rozvoj regionu. • Posilování vzdělávání ve STEM oborech a jejich atraktivity s důrazem na potřeby trhu práce (vč. rozvoje spolupráce firem se SŠ a ZŠ). • Posílení role UTB jako centra vzdělávání a aplikovaného VaV v kraji a posílení její pozice v mezinárodním prostředí. • Zájem firem o nové obory terciárního vzdělávání na UTB s vysokým ekonomickým potenciálem v kraji. • Posílení spolupráce a sdílení znalostí mezi podnikatelskou a akademickou sférou a dalšími 	<ul style="list-style-type: none"> • Přetrvávající nedostatek zaměstnanců s důsledky zejména v odvětvích s vysokým rozvojovým potenciálem (dlouhodobý celorepublikový trend vývoje trhu práce). • Vysoká konkurence metropolitních oblastí a sílící konkurence sousedních regionů v nabídce zajímavých pracovních uplatnění (odliv zejm. vysoce kvalifikovaných osob). • Přesun VaV kapacit firem ze Zlínského kraje do regionů s kvalitnější vybudovanou VaV infrastrukturou. • Nízký zájem o celoživotní vzdělávání.

<p>VaV organizacemi, směřující ke komercializaci výsledků VaV.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Přizpůsobení vybudovaných VaV kapacit ve Zlínském kraji k příležitostem evropských i mimoevropských výzkumných programů. 	
---	--

Podpůrné nástroje veřejného sektoru v oblasti výzkumu, vývoje a inovací	
Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> • Zkušenosti s finančními nástroji na podporu inovací (např. inovační vouchery). • Zkušenosti s budováním infrastruktury pro podnikatele (vědeckotechnické parky, podnikatelské inkubátory, rozvojové plochy) i s nabídkou podpůrných služeb. • Existence marketingových a popularizačních aktivit (Noc vědců, Science café) a také popularizačních center (experimentarium, hvězdárny). • Rozvinutá infrastruktura pro zájemce o podnikání, akcelerační program. • Silné a stabilní partnerství a zájem stakeholderů v rámci podpory start-upů v regionu. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nízká provázanost priorit rozvoje VaVal ve vazbě na rozpočtové prostředky. • Omezené zdroje Zlínského kraje (a jiných veřejných rozpočtů) pro podporu VaVal v regionu v porovnání s ostatními kraji. • Absence efektivního dialogu na regionální úrovni (veřejný, výzkumný, soukromý sektor) a omezená znalost reálných potřeb inovačních firem. • Nedostatečné využití kapacit, případně nevhodné zaměření podnikatelských inkubátorů, vědeckotechnických parků a dalších podpůrných nástrojů. • Nízká dostupnost expertních služeb pro začínající podnikatele. • Slabý marketing kraje – neexistující PR silných stránek kvality života v regionu. • Absence motivačních nástrojů pro příchod kvalifikovaných osob.
Příležitosti	Hrozby
<ul style="list-style-type: none"> • Nastavování priorit podpory rozvoje VaV kapacit včetně spolupráce s aplikační praxí v národních strategických dokumentech ČR a inovovaný systém podpory VaV aktivit v rámci přípravy nového programovacího období 21+. • Využití evropských a národních nástrojů podpory výzkumu, vývoje a inovací se silnějším dopadem do regionů (např. operační programy, TAČR). • Posilování networkingu a budování podnikatelské komunity v kraji. • Podpora konceptu sdílené ekonomiky (využití dynamického rozvoje vhodných technologií). • Vytvoření brandu kraje v oblasti inovací a kvality života - PR silných stránek. 	<ul style="list-style-type: none"> • Nekoncepční přístup z národní úrovně směrem k etablovaným regionálním systémům. • Riziko nevhodného zacílení podpůrných nástrojů v oblasti VaVal na národní a evropské úrovni z hlediska potřeb firem ve Zlínském kraji.

3.2 Stromy problémů

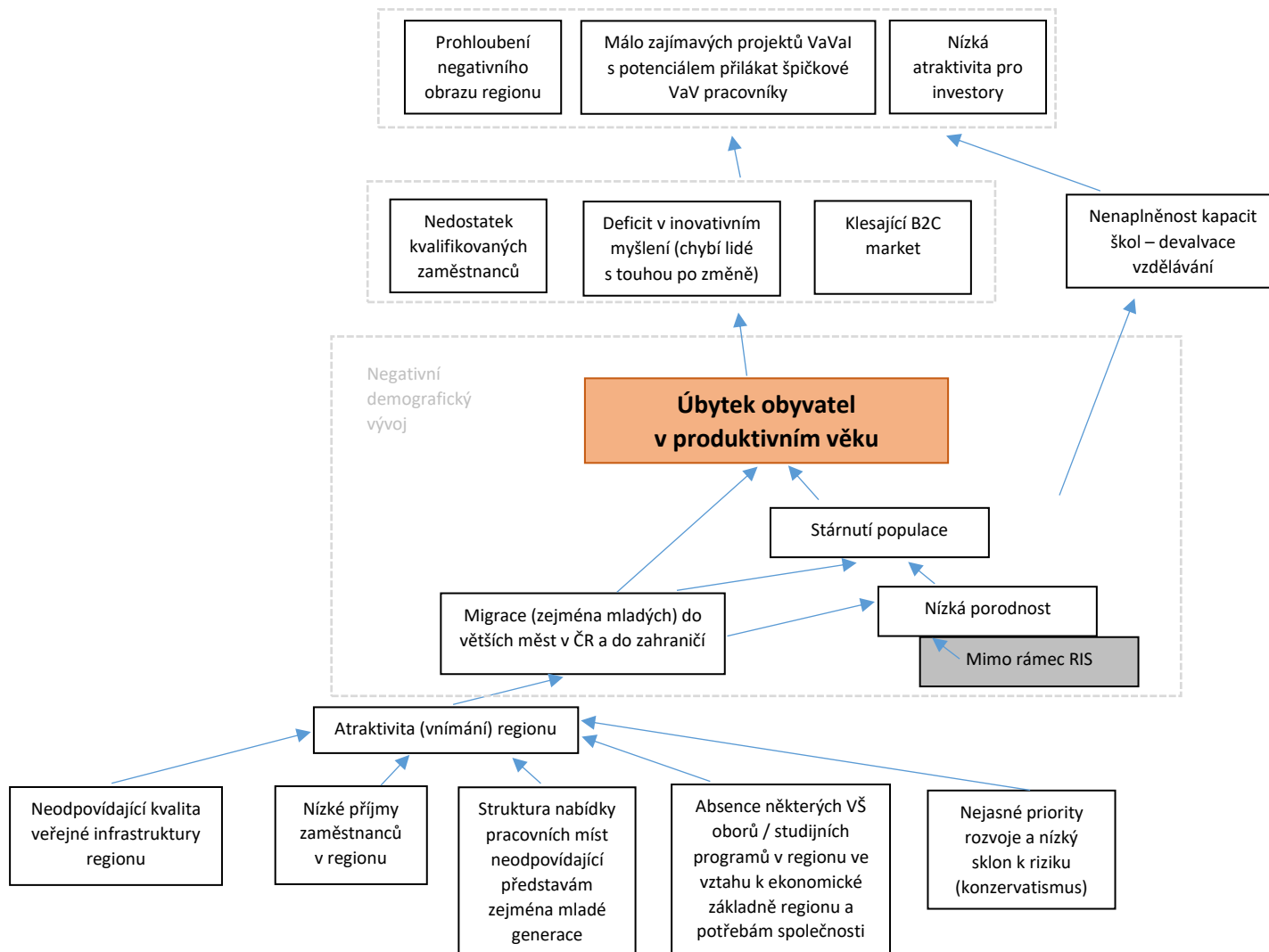
Strom problémů či bariér je analytickou metodou, která názorně zachycuje model kauzálních vztahů v rámci vymezené problémové oblasti. Jejím základem je zjednodušená analogie živého stromu (z pohledu směru toku živin, tj. zespoda vzhůru):

- Koruna = soustava následků
- Kmen = zájmová oblast, ústřední problém
- Kořeny = soustava příčin

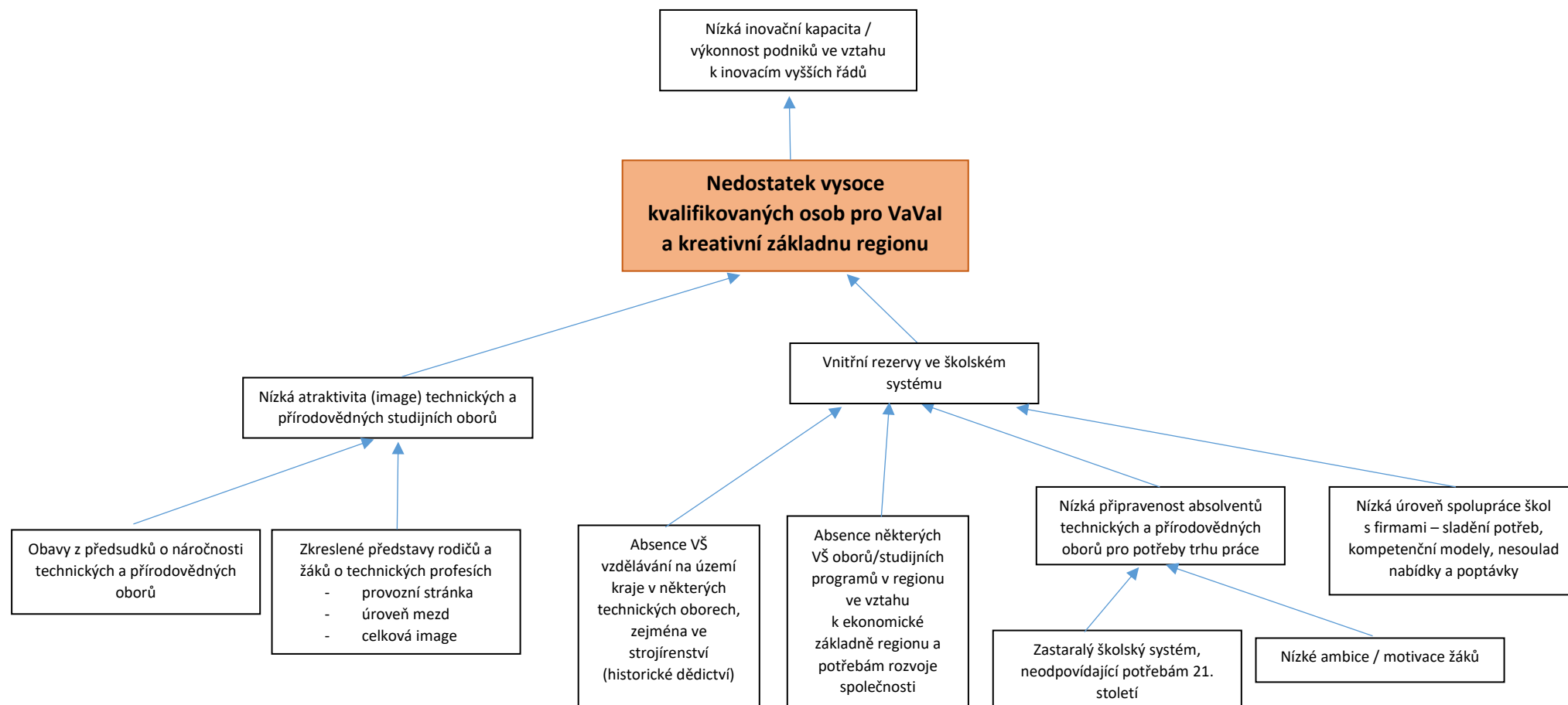
Protože se jedná o model s důrazem na názornost, není cílem zachytit veškeré vztahy, ale pouze ty, které mají největší význam pro danou problémovou oblast. Ty se v rámci Regionální inovační strategie Zlínského kraje dotýkají socio-ekonomických otázek, jejichž podstatu není možné postihnout zcela exaktně. Proto je zde velmi důležitý subjektivní pohled aktérů získaný v rámci EDP procesu.

Stromy problémů, představené na následujících stranách, se vztahují k hlavním oblastem RIS ZK (tzv. klíčové oblasti změn), které jsou tři. Pro první oblast jsou zpracovány dva stromy problémů, a to s ohledem na potřebu dvou různých pohledů (kvantitativní a kvalitativní).

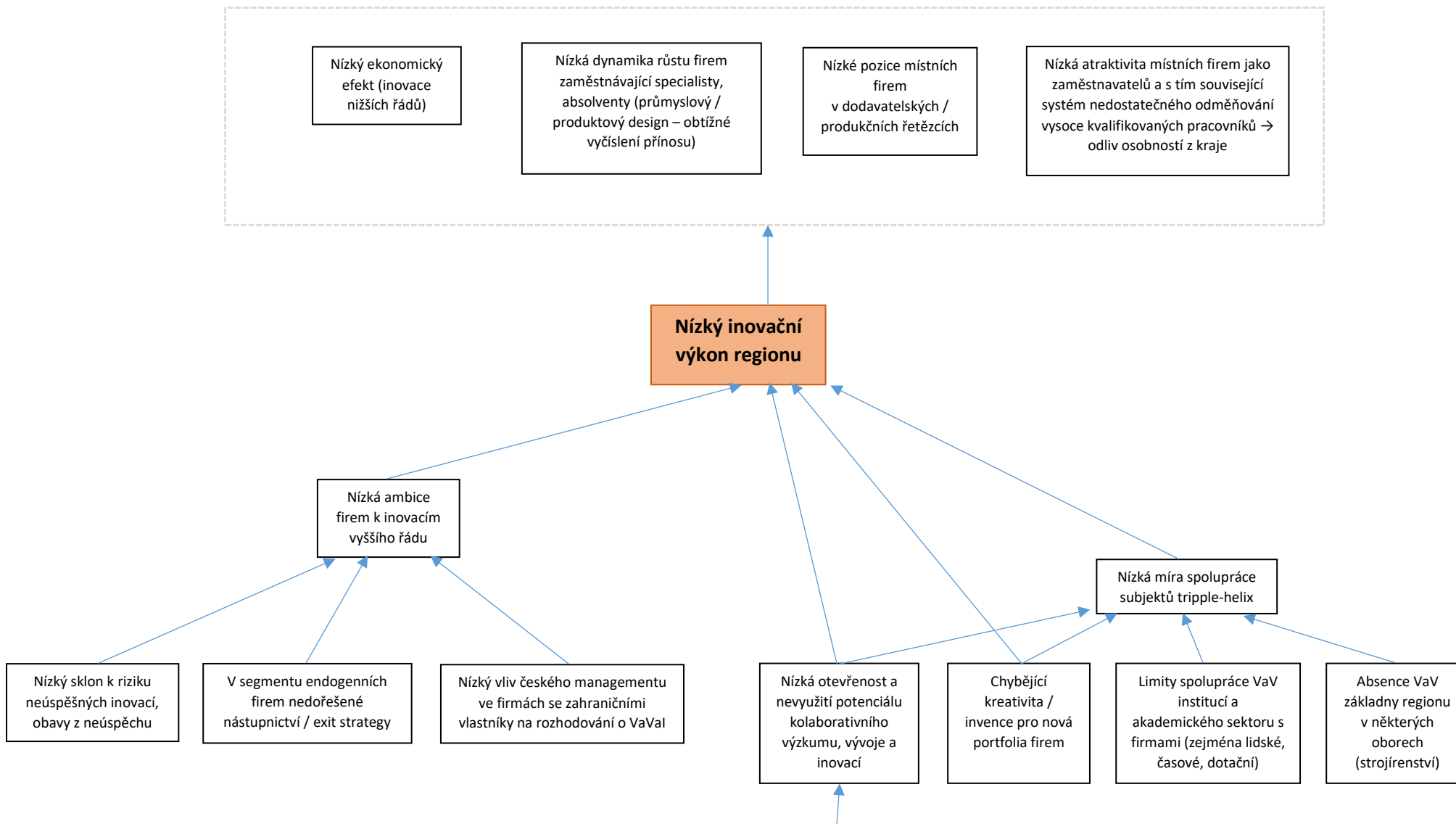
Strom problémů pro klíčovou oblast A – Lepší dostupnost lidských zdrojů v počtu a kvalitě pro inovační podnikání, výzkum a vývoj (kvantitativní stránka)

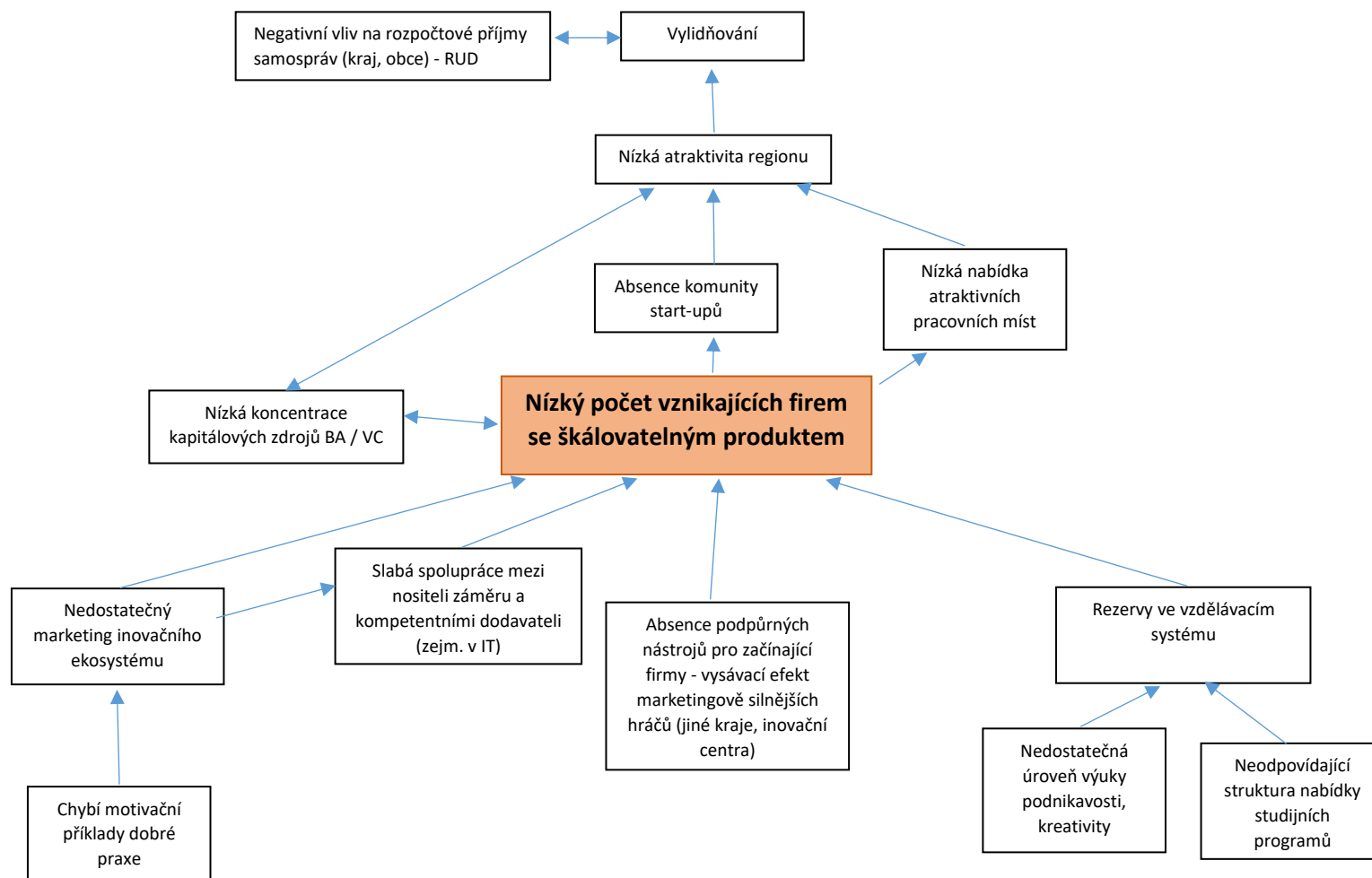
Strom problémů pro klíčovou oblast A – Lepší dostupnost lidských zdrojů v počtu a kvalitě pro inovační podnikání, výzkum a vývoj (kvalitativní stránka)

Strom problémů pro klíčovou oblast B – Zvýšení inovační výkonnosti regionu

Strom problémů pro klíčovou oblast C – Zvýšení počtu začínajících a technologicky orientovaných firem ve Zlínském kraji

4. Inteligentní specializace Zlínského kraje

4.1 Vymezení inteligentní specializace v rámci Zlínského kraje

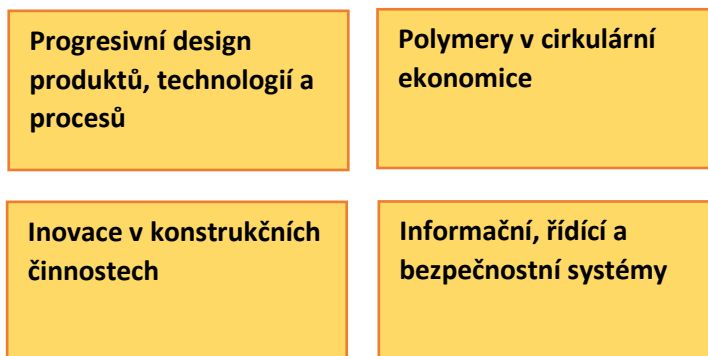
Evropská komise představila v roce 2012 nový přístup k tvorbě inovačních strategií, definovaný v dokumentu „Guide to Research and Innovation Strategies for Smart Specialization“. Jedná se o přístup „inteligentní specializace“ jednotlivých regionů, který je postaven na podpoře vybraných „klíčových umožňujících technologií“ (KETs – Key Enabling Technologies). Tyto KETs byly identifikovány jako zdroje růstu podnikatelského sektoru a možné konkurenční výhody regionu. Mezi KETs patří dle definice Evropské komise 6 oblastí – **mikro/nanoelektronika, fotonika, nanotechnologie, průmyslové biotechnologie, pokročilé (vyspělé) materiály a pokročilé průmyslové systémy**. Každý region by se měl zaměřit pouze na ty oblasti, pro které má potenciál a zároveň se očekává pro jednotlivé regiony specifické, konkrétněji definované zaměření.

V ČR byl tento koncept uchopen na národní úrovni zpracováním Národní RIS3, obsahující krajské přílohy za jednotlivé kraje ČR¹³. Pro Zlínský kraj příprava regionální přílohy Národní RIS3 v roce 2014 znamenala kromě sestavení horizontálních priorit a cílů, které jdou průřezově napříč obory podnikatelské činnosti, nutnost nově vymezit ve Zlínském kraji tzv. vertikální „domény specializace“, které představují výrazný inovační potenciál Zlínského kraje. Toto navržení bylo provedeno ze strany zpracovatelů krajské přílohy Národní RIS3 a RIS Zlínského kraje¹⁴ a poté diskutováno a připomínkováno s představiteli klíčových inovačních firem a VaV pracovišť v regionu.

Při stávající aktualizaci dokumentu (2020) byly na základě provedených analýz a diskusí s partnery v rámci EDP procesu, tj. v rámci série schůzek s klíčovými stakeholdery inovačního ekosystému z řad firem, VaV organizací a podpůrných subjektů, domény specializace zpřesněny s tím, že u tří původních domén došlo k mírným úpravám a byla doplněna jedna nová doména (Progresivní design produktů, technologií a procesů), která má specifickou povahu.

4.2 Domény specializace Zlínského kraje

Ekonomika Zlínského kraje vykazuje čtyři domény inteligentní specializace. Jedná se o:

¹³ tento dokument je zároveň krajskou přílohou Národní RIS3 za Zlínský kraj

¹⁴ krajský RIS3 manažer ve spolupráci s pracovníky Technologického inovačního centra s. r. o., a Odboru strategického rozvoje Krajského úřadu Zlínského kraje

A) PROGRESIVNÍ DESIGN PRODUKTŮ, TECHNOLOGIÍ A PROCESŮ

Jedná se o tvorbu produktů, vývoj technologií a procesů, které jsou založeny na základních principech designérské tvorby (důraz na funkci, estetický rozměr, ekonomický rozměr, přítomnost emocí, jedinečnost a originalita). Jejím primárním hybatelem je kreativita, celostní přístup k uspokojení potřeb zákazníka, jehož důsledkem je uživatelský zážitek. V takovémto širším pojetí nacházíme designérské přístupy zejména na těchto úrovních:

- design produktů, služeb, technologií a procesů, který jde napříč odvětvími a který se významně uplatňuje i v dalších doménách, na které se kraj specializuje,
- inovativní přístup k marketingu, který zdůrazňuje designérské přístupy ve zmíněném širším pojetí,
- design jednotlivých úrovní audiovizuálního díla,
- design procesů a služeb ve veřejném sektoru (s vazbou na aktuální městské „smart“ koncepty),
- design výrobků a služeb, které respektují principy udržitelného rozvoje, nezatěžují životní prostředí a směřují k cirkulární ekonomice.

Smysl, potřeba i hodnota designu jsou v úzké vazbě na člověka. On a jeho potřeby jsou právě proto v centru pozornosti této znalostní domény. Takové pojetí prochází napříč řadou ekonomických odvětví, není proto možné jednoznačně vymezit okruh konkrétních oborů, rozhodující je přístup realizovaný ve výše uvedených intencích. S touto znalostní doménou jsou také úzce spojeny aktuální termíny, které pojmenovávají designérské angažmá v nejfrequetovanějších oblastech: design driven business (podnikání, založené na designu) a branding.

Zdůvodnění domény specializace kraje:

Významný progres v digitalizaci ekonomiky povede ke stále větší míře automatizace produkce ve všech ekonomických sektorech. S tím bude nutně spojen zánik řady pracovních míst i celých profesí, přičemž tento trend se bude s postupem času prohlubovat. Uvolněný lidský potenciál tak může být lépe využit v činnostech, které nelze snadno automatizovat a které vyžadují větší míru invence, kreativity a jedinečných lidských kvalit vůbec. V tomto kontextu design a celkově i kreativní odvětví celosvětově nabývají na významu – jak z hlediska tvorby pracovních míst, tak i v rovině uspokojování vyšší úrovně lidských potřeb, pro které dosud nebyly k dispozici produkční kapacity a možnosti.

Zlínský kraj má v oblasti designu historickou tradici, která započala v první polovině dvacátého století v souvislosti s rozmachem firmy Baťa. Na těchto základech do dnešní doby vyrostl komplexní ekosystém, který je v rámci České republiky významný a vyniká řadou specifik. Jeho specifičnost také zdůrazňuje nepřehlédnutelný genius-loci. Jádrem ekosystému tvoří jednak skupina firem, založených na konceptu „design driven business“, které se v různých oborech úspěšně prosazují na globálním trhu. Růst kreativní třídy zajišťuje vzdělávací systém, zejména Fakulta multimediálních komunikací Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně a další v tomto směru specificky zaměřené subjekty na všech stupních vzdělávání. Výzkum v oblasti designu probíhá jak ve firemní sféře, tak i na půdě univerzity. Podpůrnou síť tvoří zejména Zlínský kreativní klastr, Zlínský kraj, Technologické inovační centrum a Zlín Film Office. Budování komunity podporuje UPPER – Centrum kreativních průmyslů a podnikání a další vznikající soukromé kreativní huby a malá „hnízda“.

Relevantní CZ-NACE – zejména:

CZ-NACE úzce provázané s dalšími doménami specializace kraje:

- 16 – Zpracování dřeva, výroba dřevěných, korkových, proutěných a slaměných výrobků, kromě nábytku
- 22 – Výroba pryžových a plastových výrobků
- 25 – Výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků, kromě strojů a zařízení
- 28 – Výroba strojů a zařízení j. n.
- 30 – Výroba ostatních dopravních prostředků a zařízení
- 27 – Výroba elektrických zařízení
- 26 – Výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení
- 62 – Činnosti v oblasti informačních technologií
- 32 – ostatní zpracovatelský průmysl

CZ-NACE vztažené čistě k této doméně:

- 13 – Výroba textilií
- 14 – Výroba oděvů
- 152 – Výroba obuvi
- 231 – Výroba skla a skleněných výrobků
- 58 – vydavatelské činnosti 31 – Výroba nábytku
- 582 – Vydávání softwaru
- 591 – Činnosti v oblasti filmů, videozáznamů a televizních programů
- 60 – Tvorba programů a vysílání
- 702 – Poradenství v oblasti řízení
- 711 – Architektonické a inženýrské činnosti a související technické poradenství
- 73 - Reklama a průzkum trhu
- 741 - Specializované návrhářské činnosti
- 742 – Fotografické činnosti
- 90 – Tvůrčí, umělecké a zábavní činnosti

B) POLYMERY V CIRKULÁRNÍ EKONOMICE

Jedná se o aplikaci polymerů v odvětvích, která se bude vyznačovat zejména některou z níže uvedených charakteristik:

- nové polymerní systémy s přidanou hodnotou (např. (nano) kompozity, biopolymery a pokročilé materiály),
- pokročilé polymerní materiály pro hi-tech aplikace (např. výroba a skladování elektřiny, zdravotnické potřeby, senzory, elektronika, smart materiálové systémy apod.),
- funkční aditivace aktivních látek, plniv a dalších přísad se specifickými vlastnostmi (např. sensorickými, antibakteriálními, elektrostatickými apod.) do polymerních systémů,
- nové materiály na bázi polymerů (včetně aplikace nano, biotechnologií, sdružené materiály, kompozity),
- aditivace aktivních látek se specifickými účinky (jako např. sensorickými, mikrobiálními, nanočásticemi apod.),
- povrchové úpravy a povlaky,
- inovace a snižování energetické náročnosti zpracovatelských procesů a výrobků,

- inovace a snižování energetické náročnosti produktů a aplikací při jejich používání, provozu, recyklaci nebo likvidaci.
- využití místních materiálových zdrojů
- uživatelská bezpečnost, tj. funkčnost materiálů a výrobků, zdravotní a hygienická nezávadnost,
- eko-inovace – snížení vlivů materiálů a produktů na životní prostředí s důrazem na koncept cirkulární ekonomiky (např. nové recyklační technologie, využití recyklovaných materiálů, využívání obnovitelných zdrojů a biologicky rozložitelných materiálů, inovace v oblasti technologií životního prostředí).

Zdůvodnění domény specializace kraje:

Odvětví polymerních systémů získalo ve Zlínském kraji silnou pozici ve druhé polovině minulého století, rychle dosáhlo špičkové úrovně v mezinárodním srovnání a do budoucna vykazuje vysoký růstový potenciál. V rámci České republiky představuje znalostní centrum oboru. Kraj v tomto odvětví disponuje robustním ekosystémem. Ten tvoří jednak velké firmy i řadu malých a středních podniků. Jádrem vzdělávací základny je Fakulta technologická Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, kterou na úrovni středního vzdělávání předchází několik středních škol s relevantními obory. Klíčové zázemí pro výzkum a vývoj v oblasti gumárenské a plastikářské technologie zajišťuje primárně Centrum polymerních systémů Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Vysoká je rovněž výzkumná a vývojová aktivita jednotlivých firem v odvětví. Klíčovou podpůrnou institucí je Plastikářský klastr se sídlem ve Zlíně, který je již značně etablovaný a vykazuje vysokou intenzitu mezinárodních aktivit.

Relevantní CZ-NACE – zejména:

- 22 – Výroba pryžových a plastových výrobků
- 272 – Výroba baterií a akumulátorů
- 3832 – Úprava odpadů k dalšímu využití, kromě demontáží
- 20 – výroba chemických látek a chemických přípravků

C) INOVACE V KONSTRUKČNÍCH ČINNOSTECH

Konstrukční činnosti a související procesy ve vybraných odvětvích (důraz na letectví a strojírenství), která se vyznačují zejména některou z níže uvedených charakteristik:

- nové a výrazně inovované technologie, postupy a konstrukční řešení, integrální konstrukce,
- konstrukce strojů a zařízení a jejich opravy,
- nové materiály a povrchové úpravy zlepšující vlastnosti konstrukcí nebo produktů,
- využití nových a inovovaných surovin a inovace procesů jejich zpracování,
- inovace a snižování energetické náročnosti zpracovatelských procesů,
- zvýšení bezpečnosti a spolehlivosti produktů,
- energeticky úspornější produkty a nižší zátěž produktů na životní prostředí,
- efektivní a bezpečné výrobní postupy a procesy zahrnující např. inovace v oblasti řízení a managementu, průmyslového inženýrství, logistiky a trendy charakteristické pro Průmysl 4.0.

Zdůvodnění domény specializace kraje:

Strojírenství, kovodělnictví, letectví a další průmyslová odvětví, založená na konstrukčních činnostech mají ve Zlínském kraji dlouhou historickou tradici, nadále si udržují významnou pozici a vykazují do

budoucná růstový potenciál. Vzdělávací základna v oblasti středního vzdělávání je pokryta řadou relevantních oborů, v oblasti vysokoškolského vzdělávání pak některými obory, realizovanými na Fakultě technologické Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Univerzita rovněž tvoří klíčové zázemí pro výzkum a vývoj v oblasti materiálového, procesního a průmyslového inženýrství a návazných procesů. Hlavní podpůrnou organizací pro oblast letectví je Moravský letecký klastr sídlící v Kunovicích, který je již značně etablovaný a vykazuje vysokou intenzitou mezinárodních aktivit. Mimo území kraje, avšak v relativní blízkosti v Brně a Ostravě, se nachází pro tuto doménu specializace další relevantní vysokoškolská vzdělávací pracoviště, VaV pracoviště a centra kompetence, se kterými firmy ze Zlínského kraje intenzivně spolupracují.

Relevantní CZ-NACE – zejména:

- 23- Výroba ostatních nekovových minerálních výrobků
- 24 - Výroba základních kovů, hutní zpracování kovů; slévárenství
- 25 – Výroba kovových konstrukcí a kovodělných výrobků, kromě strojů a zařízení
- 28 – Výroba strojů a zařízení j. n.
- 29 - Výroba motorových vozidel (kromě motocyklů), přívěsů a návěsů
- 30 - Výroba ostatních dopravních prostředků a zařízení
- 33 – Opravy a instalace strojů a zařízení
- 41 – výstavba budov
- 42 – Inženýrské stavitelství
- 951 – Opravy počítačů a komunikačních zařízení

D) INFORMAČNÍ, ŘÍDICÍ A BEZPEČNOSTNÍ SYSTÉMY

Problematika automatizace výrobních procesů je v současnosti vysoce aktuální a stále se dynamicky vyvíjí. Tento vývoj je průběžně obohacován o další technické prvky a jejich vzájemné propojování postupně směřuje k realizaci plně automatizovaných a robotizovaných, ale i organizačně-ekonomicky propojených komplexních výrobních celků, vybavených do značné míry „strojovou“ inteligencí. Tento komplexní vývoj je dán přirozeným vývojem teoretických, měřicích, počítačových, komunikačních, zabezpečovacích, organizačně-ekonomických prostředků, jejichž vzájemné propojení je v posledních letech označováno jako Průmysl 4.0. Stále se zvyšující požadavky na IT služby a technologie z oblasti průmyslové sféry, státní správy i obchodní sféry odráží potřebu trhu. V takto definovaném širším pojetí se jedná o uplatnění následujících přístupů a technik:

- mechatronické a robotické systémy,
- měřicí systémy a technické prostředky automatizace výrobních procesů,
- výpočetní technika pro realizaci řídicích systémů na všech úrovních (mikropočítače, PLC, průmyslové počítače) a komunikace mezi nimi,
- systémová analýza výrobních technologií s ohledem na její inteligentní a komplexní řízení,
- softwarové zabezpečení funkčnosti celého systému v reálném čase,
- informační a počítačová bezpečnost, kódy a kryptologie,
- umělá inteligence a strojové učení, softcomputing, zpracování velkých dat a vytěžování znalostí z dat,
- webové a mobilní technologie,
- databázové systémy a datové sklady,
- počítačové modelování a simulace, rozšířená a virtuální realita v průmyslových aplikacích,

- softwarové inženýrství,
- optimalizace a operační výzkum.

Zdůvodnění domény specializace kraje:

Odvětví dominují malé a středně velké podniky, zejména v oboru IT a elektrotechniky s výskytem globálně úspěšných start-upů. Vzdělávací základnu tvoří řada relevantních středoškolských oborů a na ně navazující obory vyučované na Fakultě aplikované informatiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. Klíčové zázemí pro výzkum a vývoj v oblasti elektronických systémů, informačních a komunikačních technologií (ICT), robotiky, automatizace a řízení procesů poskytuje Centrum bezpečnostních informačních a pokročilých technologií Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně. V přípravě jsou významné projekty soukromého i veřejného sektoru, zaměřené na vybudování robustní podpůrné infrastruktury pro tuto znalostní doménu (inkubátory, huby). Mimo území kraje, avšak v relativní blízkosti v Brně a Ostravě, se nachází pro tuto doménu specializace další relevantní VaV pracoviště a centra kompetence, se kterými firmy ze Zlínského kraje intenzivně spolupracují.

Relevantní CZ-NACE – zejména:

- 27 – Výroba elektrických zařízení
- 26 – Výroba počítačů, elektronických a optických přístrojů a zařízení
- 61 – telekomunikační činnosti
- 62 – Činnosti v oblasti informačních technologií
- 63 – Informační činnosti
- 582 – vydávání softwaru
- 711 – Architektonické a inženýrské činnosti a související technické poradenství
- 631 - Činnosti související se zpracováním dat a hostingem; činnosti související s webovými portály

Návaznost domén specializace kraje na národní domény specializace

Návaznost všech výše vymezených domén specializace za Zlínský kraj na domény specializace na národní úrovni je uvedena v tabulce 11 a 12 na str. 84 a 88 Národní RIS3¹⁵. Zde je zobrazeno zastoupení aplikačních odvětví (ekonomických specializací) i zastoupení znalostních domén (výzkumných specializací) v krajích ČR. Co se týká aplikačních odvětví, tak Zlínský kraj je kromě oblasti „Péče o zdraví, pokročilá medicína“ a krajsky specifických aplikačních odvětví „Balneologie a lázeňství“ a „Textil“ zastoupen ve všech ostatních vymezených oblastech.

Z hlediska výzkumných specializací bylo ve Zlínském kraji identifikováno zařazení do všech vymezených KETs (Key Enabling Technologies) i netechnologických znalostních domén. Pro potřeby aktualizace RIS ZK se nyní konkrétně jedná o doplnění výzkumných záměrů a projektů směřujících do oblasti environmentální, oblasti netechnických kompetencí a dalších společensky významných aktivit – společenských výzev (zde pod *klíčovou oblast změn F Národní RIS3 strategie: Posílení a lepší využití sociálního kapitálu a kreativity při řešení komplexních společenských výzev*). Jedná se o výzkum a vývoj, technologie, výrobu a další aktivity, doplňující vertikální znalostní domény v odvětvích ovlivňující kvalitu života a bezpečnosti populace a její interakci s okolím, zejména:

- výzkum a vývoj v technologických a relevantních společenských oborech s dopadem na lidské zdraví, bezpečnost a kvalitu života populace primárně realizovaný na Univerzitě Tomáše Bati ve Zlíně,

¹⁵ verze dokumentu Národní RIS3 z 31. prosince 2018

- výzkum a vývoj se zaměřením na principy trvale udržitelného rozvoje
- produkce kvalitních, zdravotně nezávadných a funkčních potravin,
- využití biologicky aktivních látek přírodního i syntetické původu pro aplikace s přidanou hodnotou (např. pro kosmetické přípravky, doplňky stravy, farmaceutické přípravky),
- moderní biotechnologické procesy zahrnující využívání obnovitelných materiálových zdrojů,
- nové technologie a postupy přispívající k ochraně životního prostředí,
- inovace obuvnických materiálů a výrob,
- ekologické zemědělství v synergii s pokročilými materiály a technologiemi,
- výzkum a vývoj reagující na nové společenské výzvy a komplexní interdisciplinární řešení krizových situací,
- inovace a optimalizace v oblasti krizového řízení a ochrany obyvatelstva,
- podpora zvyšování úrovně vzdělanosti prostřednictvím moderních metod,
- ochrana kulturního dědictví a odkazu Tomáše Bati.

5. Vize, strategické a specifické cíle

VIZE

Zlínský kraj – konkurenceschopný region, otevřený inovacím, kreativě a spolupráci.

V širším kontextu vize hovoří o tom, že ve Zlínském kraji existuje potenciál pro rozvoj inovačního prostředí. Je nutné tento potenciál rozvíjet a propagovat s cílem vytvořit ze Zlínského kraje atraktivní lokalitu pro inovující podniky a jejich pracovníky. Pro posílení konkurenceschopnosti musí mít Zlínský kraj vybudované kvalitní VaV zázemí a nastaveny vazby spolupráce mezi jednotlivými subjekty tohoto zázemí. Dále musí být na území Zlínského kraje vychovávána kvalitní pracovní síla ve struktuře odpovídající stále se vyvíjejícím požadavkům trhu práce (např. digitalizace, automatizace a robotizace), která bude motivována k setrvání ve Zlínském kraji. Současně je nutné vytvářet prostor pro příchod vysoce kvalifikované pracovní síly do regionu. A cíleně podporovat inovační aktivity a spolupráci mezi soukromým, akademickým a veřejným sektorem uvnitř i vně regionu (nadregionální i mezinárodní spolupráce). To vše s cílem podpory znalostní orientace ekonomiky Zlínského kraje s vysokou přidanou hodnotou a kvality života v regionu. Při předcházející aktualizaci, která proběhla v roce 2019, byla ve vizi akcentována kreativita. Nynější aktualizací je význam prvku kreativity dále zdůrazněn doplněním nové domény specializace kraje „Progresivní design produktů, technologií a procesů“, která je na lidské kreativě založena.

Naplnění této vize je ovlivněno velkou řadou faktorů a RIS ZK může pouze přispět svými aktivitami¹⁶ k pozitivním trendům, které jsou sledovány a vyhodnocovány pomocí kontextových ukazatelů uvedených v analytické části tohoto dokumentu.

RIS ZK se nezabývá primárně přímou podporou konkrétních inovačních projektů firem¹⁷ ve Zlínském kraji, ale systémovými nástroji, které vytváří prostředí usnadňující realizaci těchto projektů a spolupráci firem – nejen mezi sebou v rámci oborových či mezioborových uskupení, ale také se vzdělávacími či vědeckovýzkumnými institucemi a podpůrnými subjekty. Tato spolupráce se týká lidských zdrojů pro inovace (zejména technické profese), VaV aktivit směřujících k inovacím i přípravy a úspěšné realizace projektů firem v oblasti inovací (nejen s využitím veřejné podpory či rizikového kapitálu). Pozornost je věnována začínajícím firmám jako realizátorům komercializace VaV výstupů či nositelům nových, kreativních myšlenek. Podporována je také publicita významných inovačních aktivit firem ve Zlínském kraji.

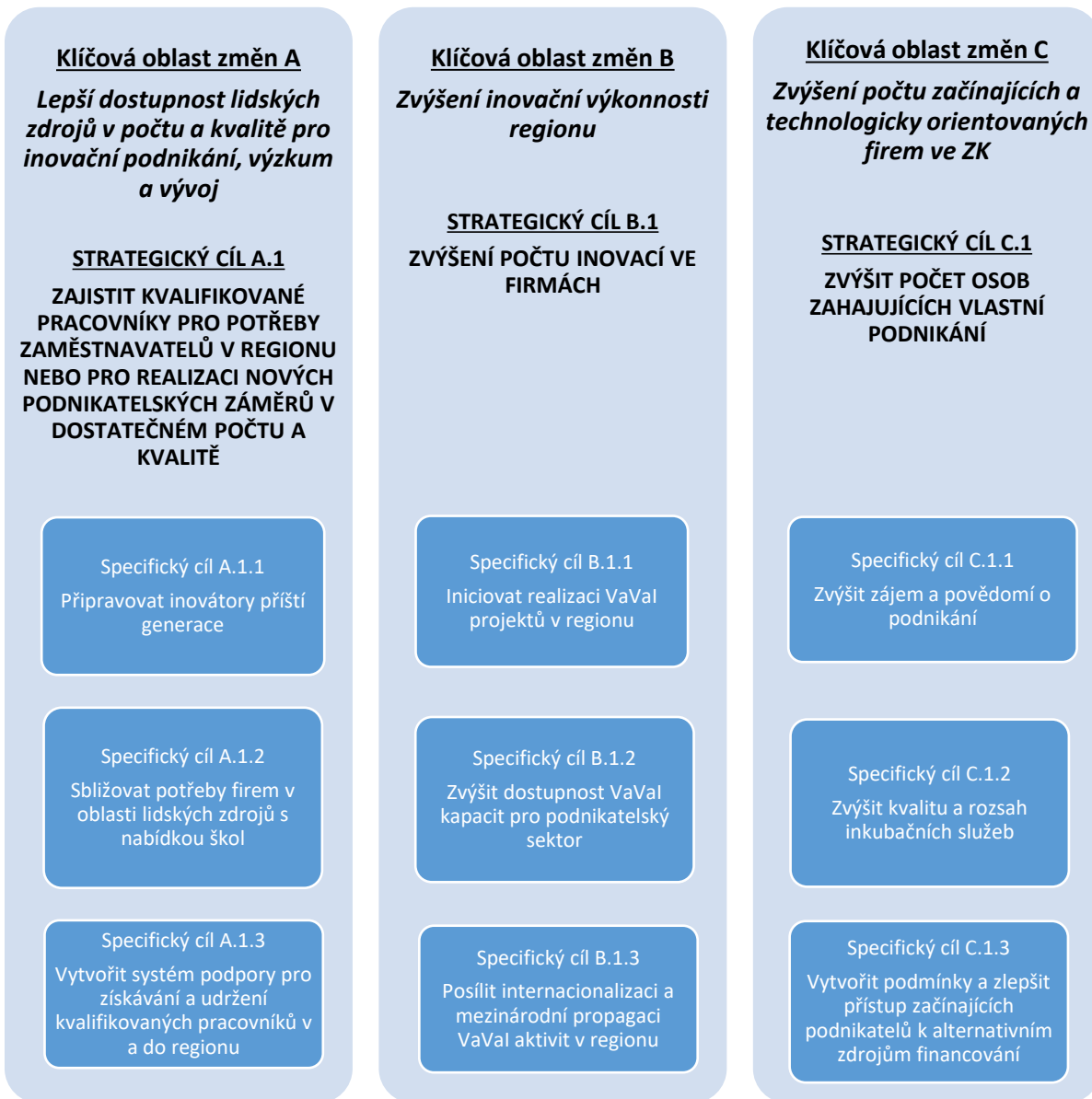
Při podpůrných nástrojích bude kladen důraz na inovace vyšších řádů, u nichž se předpokládá výraznější příspěvek ke zvýšení konkurenceschopnosti firem ve Zlínském kraji. A také na takové inovační aktivity, které napomáhají zvyšovat pozici firem v hodnotových řetězcích anebo jim přinášet vyšší přidanou hodnotu. V souladu s konceptem tzv. „smile curve“¹⁸ i s rostoucími mzdovými náklady zejména průmyslových firem ve Zlínském kraji jde o preferovaný posun pouze od výrobních činností s nízkou přidanou hodnotou (manufacturing) směrem k aktivitám s vyšší přidanou hodnotou

¹⁶ Jde o aktivity realizované v rámci akčních plánů, naplňujících RIS Zlínského kraje.

¹⁷ Přímá podpora konkrétních projektů firem je v rámci RIS realizována např. inovačními vouchery i některými dalšími nástroji, ale cílem není primárně podpořit daný konkrétní projekt, ale obecně spolupráci, inovační prostředí a počet inovací realizovaných v regionu.

¹⁸ Grafické znázornění tzv. „smile curve“ ukazuje souvislost mezi fází produkčního řetězce (osa x) a vyšší přidanou hodnotou (osa y). Dostupná např. v publikaci The Geography of Transport Systems, upravená křivka ze Stan Shih „Smile Curve“ – na https://transportgeography.org/?page_id=4265

v předvýrobních fázích (koncept / VaV, branding, design) a fázích po samotné výrobě týkajících se distribuce, marketingu a prodejních a servisních služeb.

5.1 Klíčové oblasti změn

5.1.1 Klíčová oblast A: Lepší dostupnost lidských zdrojů v počtu a kvalitě pro inovační podnikání, výzkum a vývoj

V rámci oblasti lidský potenciál se jako klíčový nedostatek ekosystému jeví nízké provázání vzdělávací soustavy s potřebami trhu práce. Stejně toto téma vnímají také aktéři a zástupci regionálního trhu práce. Dalším problémem je nedostatek kvalifikované pracovní síly (problém se týká všech profesí, nejvíce se však projevuje v polytechnických oborech), včetně úbytku obyvatel v produktivním věku. Při diskuzích se stakeholdery v regionu byla definována potřeba změnit vnímání Zlínského kraje, které je aktuálně spíše negativní. To by mohlo být změněno díky efektivnímu a cílenému pozitivnímu PR regionu (v očích nejen pracovníků, ale také investorů). Pro rozvoj a efektivní fungování inovačního ekosystému v kraji je klíčové získat motivovaného a iniciativního člověka, který disponuje odborným vzděláním. Takového člověka si buď v kraji vychováme (zde chápeme velkou důležitost Univerzity Tomáše Bati jakožto instituce, která ve spolupráci se SŠ odborníky vychovává), anebo jej přilákáme z jiného regionu či státu. Součástí výše formulovaných aktivit musí být i marketingová strategie prezentující kvalitu života v regionu, nabádající ke komparaci kvality života s jinými regiony ČR.

Cílem klíčové oblasti změn A je podnítit u žáků a studentů iniciativu a kreativitu, protože to jsou důležité kompetence v rámci přípravy pro budoucí zaměstnání. Také je nutné posílit zájem o technické a přírodovědné obory (již u žáků mateřských a základních škol) a posílit spolupráci technicky orientovaných středních škol i UTB s inovačními firmami, a to jak podporou ve vzdělávacím systému, tak i podporou v oblasti zájmového a neformálního vzdělávání. Dále je nutné soustředit se na práci s talentovanými dětmi všeobecně a vytvářet podmínky pro jejich individuální rozvoj. Potřeby firem vycházející z nových trendů Průmyslu 4.0 také vytváří tlak na zavádění nových prvků do vzdělávání, zejména pak v oblasti digitalizace. Tento tlak by měl směřovat k maximálnímu využití potenciálu lidí dostupných v kraji nebo dosažitelných mimo region. Podpora vytváření vazeb zaměstnavatelů s inovačním potenciálem na systém vzdělávání ve Zlínském kraji a inovace učebních oborů, školících a rekvalifikačních kurzů nebo jen rozšiřování stávajících vzdělávacích středoškolských oborů o nové prvky umožní lépe připravit absolventy na prudký rozvoj digitalizace a robotizace výroby. Současně však musí neustále docházet ke zkvalitňování odborné výuky na nižších stupních škol tak, aby byly rozvíjeny znalosti a kompetence žáků/studentů v technologických oblastech významných pro Zlínský kraj.

Je také potřeba reagovat na problematiku situaci selektivní migrace ze Zlínského kraje, kdy jsou kvalifikovaní pracovníci motivováni lepšími podmínkami v jiných regionech (zejména Brno, Praha) nebo v zahraničí a odchází z regionu. To se týká také talentovaných absolventů, kteří hledají zajímavé pracovní uplatnění a nenachází je podle svých představ ve Zlínském kraji. Kromě odlivu kvalifikovaných pracovníků je také Zlínský kraj kvůli různým příčinám stále málo atraktivní pro příchod lidí s požadovanou kvalifikací odjinud. Na základě Analýzy bariér získávání a udržení vysoce kvalifikovaných pracovníků ve Zlínském kraji¹⁹ bylo identifikováno těchto 8 bariér:

1. Nedostatečná možnost pracovního uplatnění

¹⁹ Zmíněná analýza byla zpracována v roce 2018 v rámci projektu Smart Akcelerátor Zlínského kraje. Závěrečná zpráva analýzy je dostupná na webových stránkách Technologické inovačního centra (<https://inovacnipodnikani.cz/wp-content/uploads/Kvalifikovan%C3%AD-pracovn%C3%ADci.pdf>)

2. Příjmová úroveň regionu
3. Atraktivita regionu pro vědu, výzkum inovace
4. Nedostatek nových podnikatelských příležitostí
5. Podmínky integrace cizinců
6. Dostupnost regionu a jeho napojení na větší města nebo průmyslové aglomerace
7. Dostupnost bydlení
8. Možnosti kulturního a společenského vyžití

Z hlediska přilákání a udržení kvalifikovaných pracovníků je třeba pracovat na zvýšení atraktivity regionu ve smyslu motivujícího pracovního prostředí a ohodnocení. Je vhodné připravit podpůrné nástroje, které napomohou přilákat vysoce kvalifikované pracovníky anebo udržet talentované absolventy. V rámci tohoto nástroje budou mít inovační firmy možnost vyzkoušet si dané pracovníky na konkrétních úkolech a rozhodnout se, zda jim nabídnou dlouhodobější motivující podmínky. Současně je nutné vytvářet atraktivní prostředí pro mladé lidi ve výzkumu a umožnit jim jejich osobní růst ve výzkumných projektech.

Na základě výše uvedených tezí byly stanoveny tři specifické cíle v rámci Klíčové oblasti změn A. Prvním cílem je zajistit kvalitní a kvalifikované pracovníky pro firmy s inovačním potenciálem (Specifický cíl A.1.1 Připravit inovátory příští generace). Druhým cílem je harmonizovat potřeby firem s nabídkou škol v regionu tak, aby absolventi byli adekvátně připraveni pro specifický trh práce v regionu (Specifický cíl A.1.2 Sbližovat potřeby firem v oblasti lidských zdrojů s nabídkou škol). Třetí definovaný cíl se zabývá tématem kvality života, kterou je třeba pozitivně komunikovat a zajistit tak dostatek kvalifikovaných pracovníků v regionu nejen pro potřeby firem s inovačním potenciálem (Specifický cíl A.1.3 vytvořit systém podpory pro získávání a udržení kvalifikovaných pracovníků v a do regionu).

Klíčová oblast změn A: LEPŠÍ DOSTUPNOST LIDSKÝCH ZDROJŮ V POČTU A KVALITĚ PRO INOVAČNÍ PODNIKÁNÍ, VÝZKUM A VÝVOJ					
Strategické cíle v klíčové oblasti změn A: <i>Strategický cíl A.1. Zajistit kvalifikované pracovníky pro potřeby zaměstnavatelů v regionu nebo pro realizaci nových podnikatelských záměrů v dostatečném počtu a kvalitě</i>		Indikátory strategických cílů/klíčové oblasti změn:			
Specifické cíle	Indikátory specifických cílů	Návaznost na indikátory specifických cílů RIS3	Typové aktivity/projekty/operace	Institucionální odpovědnost	Spolupráce
Spec. cíl A.1.1. Připravovat inovátory příští generace	<ul style="list-style-type: none"> I-A.1.1.1 Počet nových projektů pro vznik, rozšíření nebo zkvalitnění kapacit pro popularizaci VaVal a technických a přírodovědných oborů I-A.1.1.2 Počet podpořených osob v rámci projektů, zaměřených na přípravu inovátorů příští generace 	51212 Počet mimoškolních aktivit vedoucích k rozvoji kompetencí	Podpora zájmového a neformálního vzdělávání dětí, žáků a studentů v oblasti rozvoje technických a přírodovědeckých dovedností	Zlínský kraj	- Pakt zaměstnanosti - střední školy - firmy, klastry
		54310 Počet podpořených spoluprací	Projekty podporující podnikavost, iniciativu a kreativitu (soutěže v inovativních řešeních, designu apod.) ve spolupráci se všemi stupni škol	TIC	- Zlínský kraj
			Spolupráce ZŠ a SŠ v regionu na výuce technických dovedností	Zlínský kraj	- střední školy - základní školy
			Projekty popularizace vědy a výzkumu, techniky, podnikavosti, iniciativy a kreativity	TIC, UTB	- Zlínský kraj - Pakt zaměstnanosti - střední školy
			Popularizační akce v oblasti vzdělávání ke zvýšení zájmu o studium na UTB ve Zlíně (např. „Na týden vysokoškolákem“)	UTB	- Zlínský kraj - Pakt zaměstnanosti - střední školy

			Finanční podpora studentů doktorský studijních programů vybraných oborů na UTB	UTB	- Zlínský kraj
			Vybudování VR Profi Centra pro podporu kariérové poradenství (využití prostředků virtuální reality)	TIC	- Zlínský kraj - Pakt zaměstnanosti - střední školy
Spec. cíl A.1.2. Sbližovat potřeby firem v oblasti lidských zdrojů s nabídkou škol	<ul style="list-style-type: none"> • I-A.1.2.1 Počet aktivit, jejichž cílem je sbližování potřeb subjektů na trhu práce • I-A.1.2.2 Počet firem zapojených do aktivit zaměřených na sbližování potřeb subjektů na trhu práce 	54310 Počet podpořených spoluprací	Odborné praxe a stáže žáků SŠ a stáže pedagogů SŠ ve firmách	Zlínský kraj	- střední školy - firmy, klastry
			Zapojení odborníků z firem do výuky technicky a přírodovědecky orientovaných oborů na SŠ a VŠ	Zlínský kraj za SŠ UTB za VŠ	- firmy - střední školy - UTB - klastry
			Diskusní platformy škol a firem za účelem sbližování škol a firem v oblasti lidských zdrojů	Zlínský kraj	- KHK - Pakt zaměstnanosti
			Mobilita studentů a akademických pracovníků VŠ mezi univerzitou a praxí	UTB	- Zlínský kraj - firmy, klastry
			Sladování kompetenčních modelů absolventů SŠ a VŠ s potřebami firem	Institut Krajské hospodářské komory Zlínského kraje, z.ú UTB	Partneři paktu zaměstnanosti

			<p>Zavádění nových prvků (Průmysl 4.0, nové typy spolupráce škol a firem, ztraktivnější technických a přírodovědných předmětů, vzdělávání v oblasti robotizace a digitalizace atp.) do ŠVP předškolního, základního a středoškolského vzdělávání</p>	<p>Zlínský kraj</p>	<ul style="list-style-type: none"> - mateřské školy - základní školy - zřizovatele MŠ a ZŠ - střední školy - firmy, klastry - TIC - UTB
			<p>Systematické vzdělávání zaměstnanců s ohledem na aktuální trendy na trhu práce, dlouhodobější a cílenější rekvalifikace reagující na poptávku firem</p>	<p>KHK, UTB</p>	<ul style="list-style-type: none"> - TIC - Zlínský kraj - Úřad práce - firmy
<p>Spec. cíl A.1.3. Vytvořit systém podpory pro získávání a udržení kvalifikovaných pracovníků v a do regionu</p>	<ul style="list-style-type: none"> • I-A.1.3.1 Počet nově vytvořených nástrojů k získávání a udržení kvalifikovaných pracovníků v a do regionu 	<p>20403 Počet služeb poskytovaných nově příchozím pracovníkům ze zahraničí</p> <p>54310 Počet podpořených spoluprací</p>	<p>Příprava a implementace nástrojů pro motivaci k příchodu kvalifikovaných pracovníků do Zlínského kraje a nástrojů na jejich udržení v regionu včetně finančního nástroje a koordinace projektů u partnerů v této oblasti</p>	<p>Zlínský kraj</p>	<ul style="list-style-type: none"> - obce a města ZK - UTB - firmy, klastry - spolky a neziskové organizace - Pakt zaměstnanosti - TIC
			<p>Vytvoření finančního nástroje na podporu vytvoření a udržení pracovního místa pro pracovníky ve VaV</p>	<p>Zlínský kraj</p>	<ul style="list-style-type: none"> -UTB -firmy, klastry -TIC

			Vytvoření pozice Koordinátora/guide pro integraci kvalifikovaných cizinců ve ZK	TIC, KHK	-Zlínský kraj -obce a města ZK -UTB -Centrum pro integraci cizinců, pobočka ZK -firmy -spolky a neziskové organizace
			Podpora celoživotního vzdělávání v regionu	UTB ve Zlíně Firemní vzdělávací centra	

Strategie a krajské dokumenty, z nichž jsou strategické a specifické cíle čerpány:

Národní RIS3 strategie Klíčová oblast změn D: Lepší dostupnost lidských zdrojů v počtu a kvalitě pro inovační podnikání, výzkum a vývoj;

Inovační strategie ČR 2019 – 2030 The Czech Republic: The Country For The Future – Pilíř The Country for Technology (Polytechnické vzdělávání);

Strategie rozvoje Zlínského kraje do roku 2030 (Pilíř I. Ekonomika a trh práce, Pilíř II. Lidé a kvalita života, specifický cíl 2.1 Zvyšovat kvalitu vzdělanosti a optimalizovat vzdělávací systém);

Dlouhodobý záměr vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy ve Zlínském kraji 2020;

Krajský akční plán rozvoje vzdělávání pro území Zlínského kraje II.

Podmínky a bariéry realizace intervencí v této klíčové oblasti změn:

- Zájem žáků a studentů o technické a přírodovědecké obory a nové trendy + jejich potenciál (dosahované studijní výsledky)
- Zájem ZŠ a SŠ o posílení spolupráce s firemním sektorem
- Zvyšující se kvalita odborné výuky včetně moderních technologií a přístupů na SŠ a VŠ
- Možnosti a motivace firem účastnit se vzdělávacích programů na SŠ a VŠ + schopnost předávat poznatky studentům včetně přímého zapojení do výuky
- Postupné zlepšování kvality života v regionu (mzdová úroveň, dostupnost služeb, podpora začleňování rodinných příslušníků do běžného života apod.) včetně pozitivní marketingové prezentace vybraných aspektů kvality života pro udržení a získávání nových kvalifikovaných pracovníků
- Dostatečný počet VaVal aktivit v regionu, do nichž se budou zapojovat talentovaní absolventi, dostatečně nastavený motivační systém
- Využívání systému kvality života v regionu a pozitivní PR jeho vybraných aspektů

5.1.2 Klíčová oblast B: Zvýšení inovační výkonnosti regionu

Dle statistických údajů si Zlínský kraj v podílu inovujících podniků dlouhodobě drží přední příčky v mezikrajském srovnání. Přetrvávajícím problémem Zlínského kraje je však orientace většiny firem spíše na inovace nižších řádů, je zde nižší spolupráce s partnery a nižší dopad realizovaných inovací na tržby a budoucí konkurenceschopnost. Potenciál spolupráce firem s VaV institucemi nebo firem mezi sebou, ať již v rámci klastrů nebo mezioborově, je nedostatečně využíván. I přes podpůrné nástroje motivující ke spolupráci (v minulosti zejména krajské inovační vouchery a aktuálně programy OP PIK či TAČR) jsou ze strany firem i VaV institucí (ve Zlínském kraji zastoupené zejména UTB) identifikovány bariéry spolupráce, které se prozatím nedaří překonávat. Ať již se jedná o možnosti spolupráce anebo rozdílné představy firem a VaV institucí ohledně nákladů, časového harmonogramu a podoby výstupů spolupráce či nízkou motivaci některých VaV pracovišť, je třeba stále pracovat na přiblížení a širším propojení akademického a podnikatelského „světa“ v oblasti VaV. Důležitým krokem bude snaha o zapojení akademických pracovišť různých oborů a zaměření, specifikace jejich nabídky směrem k podnikatelskému sektoru a nalezení vhodných partnerů pro spolupráce z řad podnikatelského sektoru, neméně důležitá bude také vhodně zvolená prezentace nabízených služeb podnikatelskému sektoru či právě pomoc s nalezením partnerů pro spolupráci, a to i pro víceoborové partnerství. Ze zkušeností s podpůrnými programy spolupráce vyplývá, že vybudovaná centra aplikovaného výzkumu (CPS a CEBIA-TECH, podpořená z OP VaVpl) jsou sice velmi aktivní ve vyhledávání partnerů a zapojování se do spolupráce, avšak aktivita dalších relevantních pracovišť je nižší. Zároveň ale také centra aplikovaného výzkumu potřebují vzhledem k zajištění dlouhodobé udržitelnosti svoji aktivitu směrem k firmám ještě více posílit. Kromě výše zmíněných příčin nespolupráce je ze strany firem také zmiňován fakt, že výstupy kvality VaV pracovišť se různí, některá pracoviště nejsou schopna reagovat časově rychle, pružně nebo v požadovaném rozsahu.

V minulosti proběhla v regionu celá řada aktivit k posílení spolupráce firem – zejména klastrové iniciativy. Z několika vytvořených klastrů na základě identifikovaného potenciálu je v současnosti plně funkčním klastrem Plastikářský klaster a Moravský letecký klaster, aktivně se znovu rozbíhají aktivity Zlínského kreativního klasteru. Existují však další seskupení či obory vykazující znaky přirozeného (i když institucionálně neukotveného) klasteru, kde je velký potenciál pro budoucí společné projekty v oblasti VaV a je vhodné s tímto potenciálem pracovat. Může jít například o připravovaný projektový záměr DIH (Digital Innovation Hub) pro úzké propojení veřejného a podnikatelského sektoru.

Slabší spolupráce firem v inovacích ve Zlínském kraji je patrná zejména u velmi nízkého zapojení do mezinárodních VaV projektů s podporou rámcových programů EU (Horizon).

Navržená klíčová oblast změn B tedy směřuje k podpoře inovační výkonnosti firem Zlínského kraje, čehož by mělo být dosaženo zejména zvyšujícím se počtem relevantních inovačních projektů (ideálně inovací vyšších řádů), prohloubením regionální, nadregionální i mezinárodní spolupráce s VaV institucemi v klastrech i v jiných oborových uskupeních a posilováním spolupráce v otevřených inovacích. Pro iniciaci nových projektů je třeba zvyšovat informovanost v podnikatelském i akademickém sektoru a posílit prezentaci úspěšných příkladů inovujících firem, možnosti spolupráce i podpůrné nástroje. Důležité je také napomoci zvýšit dostupnost vybudované VaV infrastruktury pro inovace firem. K tomu může dopomoci např. projekt Otevřené inovace, sloužící jako platforma a databáze pro tyto účely. Dále je nutné pomoci vytvářet nové kapacity (špičkové technologie) zejména s ohledem na trendy Průmyslu 4.0 (digitalizace, automatizace a robotizace). Zároveň firmám, které se řadí mezi významné inovátory v regionu (tj. firmy vyvíjející vlastní produkty s ambicí jejich uplatnění na globálních trzích), napomůže zvýšit jejich inovační výkonnost účast v mezinárodních

projektech (2021+ HORIZON EUROPE a obdobné programy) v pozici rovnocenných partnerů či lídrů. Avšak nejen pro tyto firmy, ale obecně pro všechny zainteresované aktéry inovačního prostředí ve Zlínském kraji je důležitá internacionalizace ve smyslu partnerských mezinárodních projektů, podpory exportních aktivit anebo propagace inovací v mezinárodním prostředí. K tomu všemu směřují definované specifické cíle a jejich typové aktivity v klíčové oblasti změn B. Dále je důležité zahrnutí smart prvků, společenských výzev a inovací, které reagují na klimatické změny či ochranu zdraví.

Klíčová oblast změn B: ZVÝŠENÍ INOVAČNÍ VÝKONNOSTI REGIONU					
Strategické cíle v klíčové oblasti změn B: <i>Strategický cíl B.1. Zvýšení počtu inovací ve firmách</i>		Indikátory strategických cílů/klíčové oblasti změn: • 21002 Výdaje na VaV v podnikatelském sektoru			
Specifické cíle	Indikátory specifických cílů	Návaznost na indikátory specifických cílů RIS3	Typové aktivity/projekty/operace	Institucionální odpovědnost	Spolupráce
Spec. cíl B.1.1. Iniciovat realizaci VaVal projektů v regionu	<ul style="list-style-type: none"> I-B.1.1.1 Počet připravovaných společných projektů firem, oborových a mezioborových uskupení s asistencí TIC nebo Zlínského kraje I-B.1.1.2 Počet firem, klastrů a dalších subjektů využívajících podpůrné nástroje v regionu k iniciaci VaVal projektů v regionu 	10000 Počet podniků pobírajících podporu	Program expertních a mentoringových služeb (např. PLATINN, Hack The Crisis) k identifikaci růstových příležitostí firem a jejich využití	TIC	-Zlínský kraj -JIC -CzechInvest
		22501 Počet zavedených inovací	Informační a komunikační nástroje ke zvýšení informovanosti veřejnosti v oblasti VaVal aktivit (web, tištěné nástroje, další média a aktivity), nástroje např. Regionem za výzkumem	TIC	-Zlínský kraj -UTB -KHK ZK a OHK KM -klastry, firmy -CzechInvest
		96201 Počet realizovaných produktových inovací	Realizace soutěže Inovační firma Zlínského kraje (www.inovacnipodnikani.cz/soutez)	TIC	-Zlínský kraj -UTB -KHK ZK a OHK KM -klastry, firmy -Sdružení pro rozvoj Zlínského kraje
		96202 Počet realizovaných procesních inovací	Poradenské služby, workshopy, semináře a vzdělávací aktivity týkající se	TIC	-Zlínský kraj -UTB

			strategického řízení a managementu inovací, včetně přípravy VaVal projektů		-KHK ZK a OHK KM -klastry, firmy - CzechInvest
			Vytváření podmínek pro inovace a smart řešení v regionu posilující vnímání kvality života	TIC	- Zlínský kraj -UTB
			Dotační programy podporující vznik nových či rozvoj spoluprací podnikatelského a akademického sektoru v oblasti VaVal	národní úroveň (MPO, TAČR), případně krajský program	-Zlínský kraj -TIC -UTB -KHK ZK a OHK KM -klastry, firmy
			Aktivity networkingu (klastry, kompetenční centra, technologické platformy) a posilování spolupráce k hledání nových příležitostí (entrepreneurial discovery process) - inovační platformy, systém otevřené inovace a aktivní iniciace (podněcování a řešení témat rozvoje regionu a kvality života v něm)	TIC	-Zlínský kraj -UTB -klastry, firmy -CzechInvest
Spec. cíl B.1.2. Zvýšit dostupnost VaVal kapacit pro podnikatelský sektor	<ul style="list-style-type: none"> I-B.1.2.1 Počet nových projektů pro vznik, rozšíření nebo zkvalitnění VaVal kapacit ve Zlínském kraji (firmy a VaV instituce) podpořených z veřejných zdrojů 	21412 Společné projekty VaVal 24100 zrekonstruované, rozšířené a nově vybudované kapacity	Budování kapacit v podnikatelském a akademickém sektoru pro aplikaci prvků průmyslu 4.0 a implementaci SMART prvků či témat společenských výzev, inovací, které reagují na klimatické změny či ochranu zdraví	TIC UTB ve Zlíně	-Zlínský kraj -UTB -KHK ZK a OHK KM -klastry, firmy
			Rozvoj technologických parků (TP) a podnikatelských center, včetně	provozovatelé TP (TIC, UTB, ISZK, města a další)	-klastry, firmy -Czechinvest

Krajská příloha Národní RIS3 strategie za Zlínský kraj (RIS Zlínského kraje) – aktualizace červen 2020

		24201 Podpořená plocha určená pro provoz inovační infrastruktury	rozšiřování nabídky jejich služeb pro inovační podnikání a síťování		-nár. a evr. sítě VTP	
		23000 Počet nově vzniklých/zmodernizovaných inovačních infrastruktur	Dotační podpůrné nástroje (vouchery) pro MSP na zavádění systému automatizace a robotizace	národní úroveň (MPO, TAČR), případně krajský program		-Zlínský kraj -UTB -KHK ZK a OHK KM -klastry, firmy
			Dotační programy na rozšíření či modernizaci stávajícího zázemí pro inovace firem, klastrů a VaV pracovišť	národní úroveň (MPO, TAČR)		-UTB -klastry, firmy
			Aktivity na posilování kontaktů a důvěry mezi VaV institucemi a podnikatelskou sférou – informační a kooperační platformy, networkingové akce	TIC		-Zlínský kraj -UTB -KHK ZK a OHK KM -klastry, firmy -Sdružení pro rozvoj Zlínského kraje -CzechInvest
			Zefektivnění a profesionalizace procesů při komercializaci výsledků tvůrčích činností na UTB	UTB		-TIC -klastry, firmy
			Sdílená infrastruktura pro technické i netechnické inovace (průmyslový výzkum, vývoj, inovace, profesní vzdělávání, IT, průmyslové inženýrství atd.)	provozovatelé center sdílených služeb (firmy, klastry)		-TIC -UTB
Spec. Cíl. B.1.3. Posílit internacionalizaci a mezinárodní propagaci VaVal aktivit v regionu	<ul style="list-style-type: none"> I-B.1.3.1 Počet připravovaných mezinárodních projektů v 	21902 Společné projekty v oblasti rozvoje a internacionalizace	Semináře, workshopy a networking ke sdílení zkušeností v oblasti exportu, mezinárodních projektů, propagace apod.	TIC	--CzechInvest - KHK ZK -CzechTrade	

Krajská příloha Národní RIS3 strategie za Zlínský kraj (RIS Zlínského kraje) – aktualizace červen 2020

oblasti VaVal s asistencí TIC nebo Zlínského kraje <ul style="list-style-type: none"> • I-B.1.3.2 Počet firem, klastrů a dalších subjektů využívajících podpůrné nástroje k internacionalizaci a propagaci VaVal v regionu 	Vyhledávání příležitostí a aktivní zapojování subjektů Zlínského kraje do mezinárodních projektů	TIC	-klastry, firmy -UTB -Enterprise Europe Network
	Vytvoření brandu Zlínského kraje v oblasti VaVal a jeho využití v mezinárodním měřítku (např. s využitím nástrojů Zlinnovation, Created in Zlin)	TIC	-klastry, firmy -Czechinvest -UTB
	Služby vyhledávání příležitostí na zahraničních trzích a usnadnění realizace exportních zakázek	CzechTrade	- Zlínský kraj -klastry, -CzechInvest - KHK ZK - TIC

Strategie a krajské dokumenty, z nichž jsou strategické a specifické cíle čerpány:

Národní RIS3 strategie Klíčová oblast změn A: Vyšší inovační výkonnost firem;
 Strategie rozvoje Zlínského kraje do roku 2030 (Pilíř I. Ekonomika a trh práce);
 Inovační strategie ČR 2019 – 2030 The Czech Republic: The Country For The Future.

Podmínky a bariéry realizace intervencí v této klíčové oblasti změn:

- Zájem všech zainteresovaných subjektů o spolupráci, uvědomění si výhod a postupné získávání důvěry ve spolupráci v oblasti VaVal
- Motivace a schopnost akademického sektoru produkovat kvalitní výstupy pro inovační firmy v regionu
- Odborná kapacita TIC a dalších podpůrných organizací se znalostí nejnovějších trendů a schopností nabízet podpůrné služby v požadované kvalitě a napomáhat spolupráci na konkrétních projektech s účastí firem
- Nalezení vhodných partnerů v zahraničí pro rozvojové VaVal projekty regionálních firem

5.1.3 Klíčová oblast C: Zvýšení počtu začínajících a technologicky orientovaných firem ve ZK

Ve Zlínském kraji působí řada institucí, které podporují začínající společnosti a start-upy. Existuje rozsáhlá síť podnikatelských inkubátorů, které jsou zřízeny městy, krajem, univerzitou. Tyto poskytují prostorové zázemí, poradenské služby, realizují vzdělávací a networkingové akce, rozvíjí spolupráci se středními školami apod. Dlouhodobě funguje akcelerační program Můj první milion, který je zaměřen na studenty VŠ, žáky SŠ a veřejnost. Na národní úrovni existují další nástroje s dopadem do regionu (např. aktivity CzechInvestu). Na UTB ve Zlíně jsou rozvíjeny aktivity na podporu podnikatelského myšlení u studentů, probíhají konzultační dny, workshopy a volitelný předmět „Podnikatelská akademie“. Téma podpory podnikavosti a kreativity je také jednou z priorit Krajského akčního plánu vzdělávání. Přes výše uvedené aktivity a poměrně sofistikovaný podnikatelský ekosystém však identifikujeme následující problémové oblasti, resp. oblasti s potenciálem dalšího rozvoje:

- Rezervy v systematickém nastavení spolupráce se středními školami v rámci podpory podnikavosti, iniciativy a kreativity, aktivity jsou realizovány v rámci osobních vazeb a kontaktů,
- přestože jsou rozvíjeny aktivity na UTB, stále plně nefunguje určitá forma skautingu a jsou rezervy v aktivním vyhledávání talentovaných studentů s podnikatelskými ambicemi, se kterými můžeme dále pracovat,
- kapacity podnikatelských inkubátorů (prostorové i personální) jsou limitované a v zásadě je tak možno systematicky pracovat pouze s omezeným počtem společností navázaných na jednotlivé inkubátory,
- přestože existuje řada inkubačních programů (v gesci jednotlivých inkubátorů), chybí systémový nástroj zaměřený na poskytování koučovacích a mentoringových služeb a na podporu firem v rozmezí stáří cca 1 – 5 let, které již pro akcelerační program Můj první milion nejsou vhodné (jsou již dále) a pro využití programu PLATINN (mentoringový a koučovací program pro již etablované společnosti) doposud nejsou dostatečně vyzrálé,
- lze pozorovat vliv jiných regionů (akce, networkingové aktivity, finanční podpora a rizikový kapitál), který v konečném důsledku může vést k odchodu mladých lidí s podnikatelskými ambicemi do těchto regionů,
- nově vznikající společnosti mají zajímavé a inovativní podnikatelské záměry, v mnoha případech se však jedná spíše o projekty s regionálním nebo národním dopadem, málo projektů přichází s globálními ambicemi nebo o nich nevíme.

Cílem tak je nabídnout podporu od prvního nápadu, resp. ještě před vznikem nápadu (podpora i středních škol, středoškolských pedagogů při práci s žáky), přes zpracování obchodního modelu, vstup na trh, zajištění zákazníků až po expanzi do dalších regionů / zemí a stabilizaci. Ukázat mladým lidem se zájmem o podnikání, že i ve Zlínském kraji je funkční start-upový ekosystém, nabídnout kvalitní poradenské a podpůrné služby s přesahem i do vysoce odborných služeb a oborového poradenství (zejména v rámci domén specializace a hodnotového řetězce). Dále rozvíjet spolupráci mezi veřejným sektorem (kraj, TIC, lokální inkubátory), akademickým sektorem (UTB ve Zlíně, VTP UTB, UPPER, VTP ICT) a soukromým sektorem (mentori, kouči). V důsledku toho být atraktivním regionem pro podnikání a udržet mladé lidi se zájmem o podnikání v regionu. Vytvářet podmínky a prostředí pro zakládání nových firem a realizaci nových podnikatelských záměrů (zejména start-upových projektů s globálními ambicemi).

Klíčová oblast změn C: ZVÝŠENÍ POČTU ZAČÍNÁJÍCÍCH A TECHNOLOGICKY ORIENTOVANÝCH FIREM VE ZLÍNSKÉM KRAJI					
Strategické cíle v klíčové oblasti změn C: <i>Strategický cíl C.1. – Zvýšit počet osob zahajujících vlastní podnikání</i>		Indikátory strategických cílů/klíčové oblasti změn:			
Specifické cíle	Indikátory specifických cílů	Návaznost na indikátory specifických cílů RIS3	Typové aktivity/projekty/operace	Institucionální odpovědnost	Spolupráce
Spec. cíl C.1.1. Zvýšit zájem a povědomí o podnikání	<ul style="list-style-type: none"> • I-C.1.1.1 Počet provozovaných akceleračních nástrojů v kraji • I-C.1.1.2 Počet připravovaných podnikatelských záměrů v rámci systému podpory • I-C.1.1.3 Podíl podnikatelských záměrů v systému podpory vstupujících do realizace z přípravy 	10000 Počet podniků pobírajících podporu	Podpora vyhledávání podnikatelských talentů včetně konzultačních činností směřujících k přípravě podnikání, skauting	TIC	-střední školy -UTB -podnikatelské inkubátory a centra v regionu
			Soutěže, inspirační akce směřující k vyhledávání nových podnikatelských „talentů“, hackatony, startup weekendy, roadshow apod.	TIC	-střední školy -UTB -podnikatelské inkubátory a centra v regionu
			Vzdělávání a vzdělávací programy výchovy k podnikavosti (např. formou volitelných předmětů na VŠ, kurzů na SŠ, vzdělávacích kurzů pro veřejnost, workshopů apod., metodická podpora středních škol)	-UTB -střední školy - TIC	-Zlínský kraj -Czechinvest -podnikatelé -podnikatelské inkubátory a centra v regionu

			Programy rozvoje start-up komunity a start-up ekosystémů (networkingové akce, rozvoj vzájemné spolupráce, sdílení zkušenosti, talkshow, společensko-kulturní akce, síťování zainteresovaných stakeholderů)	TIC CzechInvest	-začínající podnikatelé -podnikatelské inkubátory a centra v regionu
			Akcelerační programy v preinkubační fázi	TIC	-UTB a další partnerské subjekty
Spec. cíl C.1.2. Zvýšit kvalitu a rozsah inkubačních služeb	<ul style="list-style-type: none"> I-C.1.2.1 Počet firem zasídlených v podnikatelských inkubátorech ve Zlínském kraji 	23000 Počet nově vznikajících a modernizovaných infrastruktur	Nastavení a rozvoj navazujících akceleračních programů (akcelerátory v inkubační fázi)	TIC	CzechInvest partnerské subjekty
			Vzdělávací a networkingové aktivity (speciální tematické „campy“)	TIC	
			Vytváření a rozvoj HUBů, coworkingových center, další rozvoj inovačních infrastruktur	TIC Ostatní inkubátory a centra Soukromí investoři	
			Vzdělávání zaměstnanců/odborných kapacit zapojených do poskytování služeb v inkubačních a akceleračních programech	TIC Ostatní inkubátory a centra	
			Spolupráce a PR podnikatelských inkubátorů akceleratorů (marketing PI poskytovaných služeb včetně podpory marketingu jejich klientů)	TIC	-podnikatelské inkubátory a centra v regionu -Zlínský kraj
Spec. cíl C.1.3. –Vytvořit podmínky a zlepšit přístup začínajících podnikatelů k	<ul style="list-style-type: none"> I-C.1.3.1 Počet nových podnikatelských záměrů v systému podpory, které jsou 	10000 Počet podniků	Dotační podpora (např. Czechstarter akcelerator, vouchery) pro překlenovací období u osob připravujících své podnikání	národní úroveň (Czechinvest),	-TIC

alternativním zdrojům financování	podpořeny z veřejných dotačních programů	pobírajících podporu		případně krajský program	-podnikatelské inkubátory a centra v regionu
			Vyhledávání investorů, příprava podnikatelských záměrů a firem na vstup investora (rozvoj služeb kontaktního místa pro rizikový kapitál, práce skauta)	TIC CzechInvest	-sítě business angels a poskytovatelé rizikového financování

Strategie a krajské dokumenty, z nichž jsou strategické a specifické cíle čerpány:

Národní RIS3 strategie, Klíčová oblast změn A: Vyšší inovační výkonnost firem;

Strategie rozvoje Zlínského kraje do roku 2030 (Pilíř I. Ekonomika a trh práce);

Krajský akční plán rozvoje vzdělávání pro území Zlínského kraje (Klíčová oblast: Podnikavost, iniciativa a kreativita, polytechnické vzdělávání, odborné vzdělávání a spolupráce škol se zaměstnavateli);

Inovační strategie ČR 2019 – 2030 The Czech Republic: The Country For The Future: Pilíř The Country for Start-ups (Národní start-up a spin-off prostředí).

Podmínky a bariéry realizace intervencí v této klíčové oblasti změn:

- Nedostatečný počet motivovaných mladých lidí zájímajících se o možnost seberealizace formou vlastního podnikání
- Nedostatečné znalosti, zkušenosti a kapacity (časové, personální a finanční) s výukou podnikavost na SŠ
- Nekvalitní podnikatelské záměry
- Omezené možnosti financování ze strany veřejného sektoru

6. Implementace Regionální inovační strategie

6.1 Řízení implementace RIS ZK

Regionální inovační strategie Zlínského kraje je schválena orgány Zlínského kraje a v rámci schválení je také vymezena odpovědnost za její realizaci, která je zajištěna aktivitami popisovanými v akčních plánech RIS ZK. Věcně příslušným odborem Krajského úřadu Zlínského kraje, který zodpovídá za implementaci strategie, je Odbor strategického rozvoje kraje.

Nejedná se však pouze o strategii Zlínského kraje jako instituce, ale o rozvojový dokument založený na partnerství v rámci tzv. „triple helix“, které zahrnuje akademický sektor (reprezentovaný zejména Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně), podnikatelský sektor (reprezentovaný podnikateli a jejich sdruženími, svazy, komorami, klastry apod.) a veřejný sektor (reprezentovaný krajskou a místní samosprávou včetně podpůrných subjektů působících ve Zlínském kraji). Úspěšnost realizace strategie bude ve značné míře záviset na směřování a konkrétních krocích jednotlivých partnerů, s jejichž spoluprací se v dokumentu počítá. Radou Zlínského kraje je již od roku 2005 ustaven Řídící výbor RIS ZK, kde jsou zastoupeni představitelé relevantních subjektů, podílejících se na realizaci RIS ZK. Řídící výbor, který zároveň plní úlohu tzv. krajské rady pro inovace dle Národní RIS3, se schází v pravidelných intervalech a diskutuje otázky související s přípravou dokumentu RIS ZK a jednotlivých akčních plánů, včetně jejich implementace a naplnění definovaných cílů. Shoda Řídícího výboru RIS ZK na realizaci definovaných aktivit Akčního plánu RIS ZK je klíčová pro implementaci dokumentu v rámci partnerství a ve vazbě na další rozvojové aktivity podporující podnikání ve Zlínském kraji.

V návaznosti na Strategii rozvoje Zlínského kraje 2030 je dokument RIS ZK zpracován také s platností do roku 2030, zároveň se však počítá s aktualizací dokumentu v průběhu tohoto období, nejpozději v roce 2025. Pokud to však bude vyžadovat provázanost s dalšími dokumenty, bude aktualizace tohoto dokumentu provedena dříve.

Pro implementaci RIS ZK jsou zpracovány dvouleté akční plány (2019 – 20, 2021 – 22, 2023 – 24, 2025 – 26, 2027 – 28, 2029 – 30), které po odsouhlasení Řídícím výborem RIS ZK schvaluje Rada Zlínského kraje. Akční plány obsahují konkrétní aktivity naplňující jednotlivá opatření a jsou zde vymezeny odpovědné subjekty za jejich realizaci včetně financování.

Významnou roli při implementaci plní TIC a ve vazbě na koncept inteligentní specializace také RIS3 manažer pro Zlínský kraj. Podpůrným nástrojem pro implementaci RIS Zlínského kraje je projekt Smart akcelerátor Zlínského kraje, realizovaný s dotační podporou Operačního programu Výzkum, vývoj vzdělávání v období leden 2016 - červen 2019 a navazující připravovaný projekt Smart akcelerátor Zlínského kraje II pro období červenec 2019 - prosinec 2022. V rámci těchto dvou projektů je zajištěno financování týmu pracovníků Zlínského kraje (krajský RIS3 koordinátor) a TIC jako výkonné jednotky implementace RIS3 (RIS3 manažer, developer strategických projektů, analytik, marketingový manažer a další pozice). Smyslem projektu Smart akcelerátor je podpořit fungování krajských partnerství a týmu projektových manažerů, zajišťujících přípravu a realizaci intervencí / projektů na krajské úrovni, v souladu s krajskou přílohou Národní RIS3. Připravované nové projektové záměry budou poté předkládány k financování z operačních programů a dalších dotačních zdrojů podporujících inovace, případně realizovány z prostředků Zlínského kraje, TIC a partnerů veřejného, soukromého a akademického sektoru ve Zlínském kraji.

Realizace některých aktivit specifických cílů Klíčové oblasti změn A (se zaměřením na lidské zdroje) je svěřena Paktu zaměstnanosti, který byl ustanoven v roce 2016. Institucionálně je nositelem Paktu

zaměstnanosti Institut Krajské hospodářské komory Zlínského kraje, z. ú. Vzhledem k tomu, že Pakt zaměstnanosti vytváří každoročně svůj Akční plán, je realizační část RIS ZK zajišťována také prostřednictvím tohoto Akčního plánu Paktu zaměstnanosti.

Kromě institucionálně odpovědných subjektů za implementaci, které jsou uvedeny u typových aktivit jednotlivých specifických cílů v návrhové části, však očekáváme zapojení širšího počtu partnerů – zejména podpůrných organizací v oblasti podpory podnikání a inovací, ale také vzdělávacích institucí. Nejdůležitější je však zapojení podnikatelských subjektů a jejich uskupení, které jsou zároveň cílovými skupinami v rámci realizace RIS ZK.

Nástrojem ke zjišťování rozvojových potřeb inovujících firem a VaV institucí, ale také k prohloubení spolupráce v definovaných doménách specializace, jsou tzv. „inovační platformy“, jejichž pravidelná setkání zajišťuje TIC prostřednictvím RIS3 manažera. Důležité pro rozvoj domén specializace a obecněji inovačního potenciálu regionu je také objevování nových tržních příležitostí firem, které je v konceptu RIS3 popsáno jako „proces podnikatelského objevování“ (entrepreneurial discovery process, “EDP”). K tomuto procesu by měly svým mezioborovým přístupem přispět i výstupy inovačních platforem a dalších aktivit řešených v projektech Smart akcelérátoru, i ve spolupráci s Národním RIS3 manažerem (aktuálně zajišťovaném Ministerstvem průmyslu a obchodu), Technologickou agenturou ČR (zejména projekt šetření inovačních kapacit - INKA) a dalšími. Výše popsané aktivity v rámci EDP by měly v širším kontextu a časovém horizontu směřovat k přípravě a realizaci konkrétních projektů, v nichž budou firmy schopné aplikovat své vysoce specializované znalosti ze svých tradičních oborů v jiných oborech a směřovat k tvorbě unikátních produktů, uplatnitelných na globální úrovni. Tím by měl být podpořen posun ekonomiky Zlínského kraje směrem ke znalostní ekonomice.

Nejenom, že je důležité zapojení a spolupráce relevantních subjektů na úrovni regionální či národní při implementaci RIS ZK, ale stále více stěžejní je a bude spolupráce na úrovni mezinárodní. Zlínský kraj řeší internacionalizaci ve dvou rovinách. První z nich se týká řízení RIS ZK a nastavování podpůrných nástrojů a je realizována v rámci projektu Smart akcelérátor Zlínského kraje II. V tomto projektu se plánuje navázat bližší spolupráci se zahraničními partnery, se kterými dojde ke sdílení znalostí a zkušeností v oblastech řešených v rámci RIS ZK. Druhá rovina se týká zapojení do mezinárodních projektů a aktivit a ta je blíže popsána v rámci klíčové oblasti B: Zvýšení inovační výkonnosti regionu, kde jedním ze specifických cílů této oblasti je posílit internacionalizaci a mezinárodní propagaci VaVal aktivit v regionu a to zvýšením počtu připravovaných mezinárodních projektů v oblasti VaVal či podporou využívání podpůrných nástrojů k internacionalizaci a propagaci VaVal v regionu firmami, klastry a dalšími subjekty. Kromě toho je Zlínský kraj zapojen do tzv. S3 platformy (Smart Specialization Platform²⁰), což je platforma poskytující zemím a regionům EU poradenství při navrhování a implementaci jejich strategie inteligentní specializace (S3). V rámci této platformy jsou mezi jednotlivými regiony EU sdíleny příklady dobré praxe, informace k tvorbě a implementaci inovačních strategií, včetně možnosti vzájemného hodnocení a učení se.

6.2 Financování realizace RIS ZK

Akční plány RIS ZK obsahují projekty či aktivity, jejichž realizace je zajištěna (plánována) ze zdrojů Zlínského kraje, s výrazným využitím finančních zdrojů z prostředků EU (strukturální fondy a další podpůrné nástroje), případně podpůrných nástrojů na úrovni ČR, a také z prostředků partnerů podílejících se na tvorbě inovačního prostředí v regionu. V Akčních plánech RIS ZK je uvedena vazba na rozpočet, rozpočtový výhled Zlínského kraje a konkrétní dotační programy.

²⁰ <https://s3platform.jrc.ec.europa.eu/regions/CZ072/tags/CZ072>

V období implementace předchozích RIS ZK Zlínský kraj realizoval celou řadu projektů a poskytoval ze svého rozpočtu dotace s vazbou na podporu inovací a podnikání, včetně projektů podporujících lidské zdroje v oblasti inovací. Ačkoliv v Akčních plánech RIS ZK jsou i další zdroje bez jakékoliv vazby na rozpočet kraje, uvádíme níže tabulku s časovou řadou financování aktivit týkajících se cílů RIS ZK ze zdrojů Zlínského kraje (i s využitím strukturálních fondů):

Tabulka 2: Prostředky z rozpočtu a rozpočtového výhledu ZK na projekty a dotace týkající se naplnění cílů RIS ZK v období let 2015 – 2025

(v tis. Kč)	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
oblast podpůrné infrastruktury pro podnikání a inovace včetně projektů z oblasti lidských zdrojů ²¹	6.119	14.656	10.460	26.352	64.851	18.664	13.469	13.334	4.100	4.100	4.100
přímá podpora inovačních projektů firem a klastrů ²²	6.166	164	347	1.772	1.973	1.140	2.000	2.000	2.000	2.000	2.000
CELKEM	12.285	14.820	10.807	28.114	66.824	19.804	15.469	15.334	6.100²³	6.100	6.100

Zdroj: Závěrečný účet ZK 2013 – 2019, Rozpočet ZK 2020, Rozpočtový výhled ZK 2021 – 2025

Bez ohledu na výši prostředků na podporu podnikání, inovací a lidských zdrojů z rozpočtu Zlínského kraje jsou dlouhodobě klíčovým zdrojem podpory projektů (zejména firem a VaV institucí) v této oblasti operační programy na národní úrovni a vlastní zdroje podnikatelských subjektů a VaV institucí. U operačních programů jde zejména o OP PIK a OP VVV (v období 2014 – 2020 a jejich budoucí nástupce OP TAK a OP JAK pro období 2021+). V nižší míře mohou kromě těchto dvou zmíněných operačních programů přispět k podpoře inovací ve Zlínském kraji i další operační programy, nejen na národní, ale i přeshraniční či nadnárodní úrovni. Kromě nich očekáváme také výraznou podporu z národních prostředků, zejména v rámci programů poskytovaných ze strany TAČR a MPO. A předpokládáme, že výrazně inovační firmy (a klastry) v regionu i UTB se zapojí také do projektů financovaných z mezinárodních programů (zejména Horizon a další centrálně řízené programy EU). Do budoucna bude v souvislosti s posunem Zlínského kraje do kategorie vyspělejších regionů význam těchto mezinárodních programů růst na úkor dotací z operačních programů a již v období do roku 2027 je třeba zintenzivnit vazby na zahraniční partnery a zapojovat se do těchto mezinárodních programů více než v období let 2013 – 2019.

6.3 Monitoring naplnění RIS ZK

Na úrovni jednotlivých strategických a specifických cílů byly při zpracování dokumentu RIS ZK definovány měřitelné ukazatele úspěšnosti naplnění těchto cílů. Ukazatele jsou sledovány institucemi zodpovědnými za naplnění těchto cílů a zpracovány analytikem TIC ve spolupráci s Odborem

²¹ Jedná se o krajské dotace poskytované podpůrným subjektům (zejména TIC, hospodářské komory) na aktivity podporující podnikání a inovace, projekty podpořené z prostředků EU zařazené v Akčních plánech RIS (nositelem Zlínský kraj anebo střední školy), prostředky Smart akcelérátoru a na realizaci soutěže Inovační firma Zlínského kraje.

²² Jedná se o dotace poskytované firmám ve Zlínském kraji formou inovačních voucherů anebo v programu Platinn, dále také klastrům na přípravu rozvojových projektů, propagaci a internacionalizaci.

²³ V květnu 2020 zatím nejsou vzhledem k omezenému množství informací o budoucích dotačních programech EU a ČR plánovány konkrétní projekty pro období od roku 2023 dále. Tyto však budou postupně doplňovány.

strategického rozvoje kraje. Jejich vyhodnocení je poté v pravidelných intervalech předkládáno Řídicímu výboru RIS ZK.

Na úrovni specifických cílů se jedná o sadu ukazatelů, jejichž hodnoty jsou zjišťovány u jednotlivých aktivit Akčního plánu RIS ZK, z vyhodnocení konkrétních podpořených aktivit akčních plánů, které jsou sestaveny s ohledem na objem disponibilních prostředků v daných letech. V tabulce č. 3 níže je u každého ukazatele na základě dlouhodobých zkušeností s implementací RIS ZK stanovena optimální cílová hodnota za daný rok, k jejímuž naplnění je však třeba alokovat adekvátní finanční prostředky. Záměrem je sledovat vývoj ukazatelů směrem k cílové hodnotě a tam, kde je vývoj nepříznivý, klást při přípravě akčních plánů RIS důraz na nalezení financí k realizaci vhodných aktivit, přispívajících k pozitivnímu vývoji ukazatele.

Kromě měřitelných ukazatelů, jejichž cílem je sledovat naplnění aktivit Akčního plánu RIS ZK, jsou také pravidelně sledovány a vyhodnocovány tzv. kontextové ukazatele uvedené v analytické části tohoto dokumentu, které sledují vývoj prostředí pro podnikání a inovace ve Zlínském kraji v čase. Jedná se o ukazatele, které pravidelně sleduje a publikuje Český statistický úřad (ČSÚ), případně Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV), v regionálním členění jednotlivých krajů. Tyto ukazatele indikují vývoj podnikatelského a inovačního prostředí v regionu s tím, že jejich ovlivnění aktivitami RIS ZK je spíše nepřímé, resp. příspěvek aktivit Akčního plánu RIS ZK k dosažení optimálních hodnot ukazatelů je velmi nízký. Pomocí těchto kontextových ukazatelů je však sledováno, jak se daří naplňovat definovanou vizi a strategické cíle A.1 a B.1. U těchto ukazatelů není uvedena cílová hodnota, sleduje se spíše vývoj hodnoty v čase, případně mezikrajské srovnání v čase. Dalším vhodným monitorem aktivit v oblasti podnikavosti, iniciativy a kreativity jsou evaluační zprávy nebo data získávána RT KAP ve vazbě na návrhovou část dokumentu KAP.

Hodnoty ukazatelů jsou pravidelně sledovány a předkládány k vyhodnocení Řídicímu výboru RIS. Slouží nejen k měření úspěšnosti realizace jednotlivých opatření RIS ZK, ale také k přípravě a případným úpravám jednotlivých akčních plánů.

V souvislosti s provázaností RIS ZK s Národní RIS3 je u jednotlivých strategických a specifických cílů uvedena návaznost na definované ukazatele Národní RIS3 včetně jejich číselného označení. Hodnoty většiny těchto ukazatelů z Národní RIS3 však vzhledem k nedořešené metodice vykazování zatím ve Zlínském kraji sledovány nejsou. Poté, co bude tato metodika vyjasněna až na úroveň krajů, počítá se s jejich doplněním do sledování, pokud k nim budou realizovány příslušné aktivity v rámci akčních plánů RIS ZK.

Zároveň očekáváme, že při každoročním vyhodnocování realizace AP RIS ZK a úspěšnosti naplnění RIS ZK bude nadále prováděno zhodnocení vhodnosti a případná korekce nyní navržených ukazatelů, ve vazbě na dostupnost sledovaných dat a co nejpresnější zachycení vývoje v dané oblasti.

6.4 Měřitelné ukazatele

Tabulka 3: Měřitelné ukazatele naplnění jednotlivých strategických a specifických cílů RIS ZK

Specifický cíl	Ukazatel úspěšnosti naplnění (číslo / název)	Optimální cílová hodnota */	zdroj dat
Klíčová oblast změn A: LEPŠÍ DOSTUPNOST LIDSKÝCH ZDROJŮ V POČTU A KVALITĚ PRO INOVAČNÍ PODNIKÁNÍ, VÝZKUM A VÝVOJ			
A.1.1. Připravit inovátory příští generace	I-A.1.1.1 Počet nových projektů pro vznik, rozšíření nebo zkvalitnění kapacit pro popularizaci VaVal a technických a přírodovědných oborů	3	poskytovatelé dotací
	I-A.1.1.2 Počet podpořených osob v rámci projektů, zaměřených na přípravu inovátorů příští generace	100	nositelé projektů
A.1.2. Sbližovat potřeby firem v oblasti lidských zdrojů s nabídkou škol	I-A.1.2.1 Počet aktivit, jejichž cílem je sbližování potřeb subjektů na trhu práce	10	realizátoři aktivit
	I-A.1.2.2 Počet firem zapojených do aktivit zaměřených na sbližování potřeb subjektů na trhu práce	50	realizátoři aktivit
A.1.3. Vytvořit systém podpory pro získávání a udržení kvalifikovaných pracovníků v a do regionu	I-A.1.3.1 Počet nově vytvořených nástrojů k získávání a udržení kvalifikovaných pracovníků v a do regionu	1	realizátoři aktivit
Klíčová oblast změn B: ZVÝŠENÍ INOVAČNÍ VÝKONNOSTI REGIONU			
B.1.1. Iniciovat realizaci VaVal projektů v regionu	I-B.1.1.1 Počet připravovaných společných projektů firem, oborových a mezioborových uskupení s asistencí TIC nebo Zlínského kraje	5	TIC, Zlínský kraj
	I-B.1.1.2 Počet firem, klastrů a dalších subjektů využívajících podpůrné nástroje v regionu k iniciaci VaVal projektů v regionu	50	TIC
B.1.2. Zvýšit dostupnost VaVal kapacit pro podnikatelský sektor	I-B.1.2.1 Počet nových projektů pro vznik, rozšíření nebo zkvalitnění VaVal kapacit ve Zlínském kraji (firmy a VaV instituce) podpořených z veřejných zdrojů	50	poskytovatelé dotací
B.1.3. Posílit internacionalizaci a mezinárodní	I-B.1.3.1 Počet připravovaných mezinárodních projektů v oblasti VaVal s asistencí TIC nebo Zlínského kraje	3	TIC, Zlínský kraj

propagaci VaVal aktivit v regionu	I-B.1.3.2 Počet firem, klastrů a dalších subjektů využívajících podpůrné nástroje k internacionalizaci a propagaci VaVal v regionu	50	TIC, Zlínský kraj
Klíčová oblast změn C: ZVÝŠENÍ POČTU ZAČÍNAJÍCÍCH A TECHNOLOGICKY ORIENTOVANÝCH FIREM VE ZLÍNSKÉM KRAJI			
C.1.1. Zvýšit zájem a povědomí o podnikání	I-C.1.1.1 Počet provozovaných akceleračních nástrojů v kraji	2	TIC, realizátoři aktivit
	I-C.1.1.2 Počet připravovaných podnikatelských záměrů v rámci systému podpory	50	TIC
	I-C.1.1.3 Podíl podnikatelských záměrů v systému podpory vstupujících do realizace z přípravy	10 %	TIC
C.1.2. Zvýšit kvalitu a rozsah inkubačních služeb	I-C.1.2.1 Počet firem zasídlených v podnikatelských inkubátorech ve Zlínském kraji	20	TIC a další provozovatelé PI
C.1.3. Vytvořit podmínky a zlepšit přístup začínajících podnikatelů k alternativním zdrojům financování	I-C.1.3.1 Počet nových podnikatelských záměrů v systému podpory, které jsou podpořeny z veřejných dotačních programů	5	poskytovatelé dotací
	I-C.1.3.2 Počet firem využívajících národní nástroje alternativního financování	3	ČMRZB, CzechInvest a další poskytovatelé alternativního financování

*/ Optimální cílová hodnota je roční odhad jednotlivých případů (projektů, subjektů atd.), stanovená na základě dlouhodobé zkušenosti s realizací daných aktivit a s ohledem na disponibilní prostředky ze zdrojů Zlínského kraje.

7. Zkratky

AI	Artificial intelligence (umělá inteligence)
AP RIS ZK	Akční plán Regionální inovační strategie Zlínského kraje
BA	Business angel
Bc.	Bakalář (titul)
CEBIA-TECH	Centrum bezpečnostních, informačních a pokročilých technologií ()
ČMRZB	Českomoravská záruční a rozvojová banka a. s.
COD	Str. 13 – poznámka pod čarou
CPS	Centrum polymerních systémů (http://cps.utb.cz/cs/)
CZ-NACE	Klasifikace ekonomických činností užívaná Českým statistickým úřadem (http://www.czso.cz/csu/klasifik.nsf/i/klasifikace_ekonomickych_cinnosti_(cz_nace))
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad (www.czso.cz)
ČVUT	České vysoké učení v Praze (https://www.cvut.cz/)
DIH	Digital Innovation Hub (Digitální inovační hub)
EDP	Proces podnikatelského objevování (Entrepreneurial discovery process)
EFTA	Evropské sdružení volného obchodu (The European Free Trade Association – www.efta.int)
EU	Evropská unie
FMK	Fakulta multimediálních komunikací
FTE	Přepočtený počet zaměstnanců na plné úvazky (full time equivalent)
HDP	Hrubý domácí produkt
HPC	High-performance computing (výpočetní cluster)
HW	Hardware
ICT	Informační a komunikační technologie
IKAP	Implementace Krajského akčního plánu rozvoje vzdělávání pro území Zlínského kraje
INKA	Projekt mapování inovační kapacity
IOT	Internet of things (Internet věcí)
ISZK	Industry Servis, a. s. – dceřiná společnost Zlínského kraje, servisní činnost v rámci Strategické průmyslové zóny Holešov
IT	Informační technologie
JIC	Jihomoravské inovační centrum (https://www.jic.cz/)

KAP	Krajský akční plán rozvoje vzdělávání pro území Zlínského kraje
KETs	Klíčové umožňující technologie (Key enabling Technologies) – definice z konceptu „Inteligentní specializace“
KHK ZK	Krajská hospodářská komora Zlínského kraje (http://www.khkzk.cz/)
Mgr.	Magistr (titul)
mld.	Miliarda
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu (https://www.mpo.cz/)
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí (www.mpsv.cz)
MSP	Malý a střední podnik
MŠ	Mateřská škola/y
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
NP VaVal 2021+	Národní politika výzkumu, vývoje a inovací 2021+
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OHK KM	Okresní hospodářská komora Kroměříž (http://www.ohkkm.cz/)
OP	Operační program
OP JAK	Operační program Jan Amos Komenský
OPPI	Operační program Podnikání a inovace
OP PIK	Operační program Podnikání a inovace pro konkurenceschopnost
OPPP	Operační program Průmysl a podnikání
OP TAK	Operační program technologie a aplikace pro konkurenceschopnost
OP VaVpl	Operační program Výzkum a vývoj pro inovace
OP VVV	Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání
Ph.D.	Akademický titul, představující vědeckou hodnost doktora (z latinského <i>philosophiæ doctor</i>)
PI	Podnikatelský inkubátor
PLATINN	Mentoringový a koučovací program pro již etablované společnosti
PR	Public relations (volně přeloženo jako „vztahy s veřejností“)
RIS	Regionální inovační strategie
RIS ZK	Regionální inovační strategie Zlínského kraje
RIS3	Výzkumná a inovační strategie inteligentní specializace (Research and Innovation Smart Specialization Strategy)

RPZ	Regionální podpůrný zdroj, s.r.o. (organizace založená Zlínským krajem – www.rpz-zlin.cz)
SO ORP	Správní obvod obce s rozšířenou působností
S3	Strategie inteligentní specializace
SRR	Strategie regionálního rozvoje
SRZK 2020	Strategie rozvoje Zlínského kraje 2009 – 2020 (http://www.kr-zlinsky.cz/zakladni-koncepcni-strategicke-dokumenty-cl-668.html)
SRZK 2030	Strategie rozvoje Zlínského kraje 2030
SŠ	Střední škola/y, středoškolský/á/é/ou/ými
STEM	Souhrnné pojmenování přírodovědných a technických oborů (Science, Technology, Engineering, Math)
SW	Software
SWOT	Silné a slabé stránky, příležitosti a ohrožení (Strenghts, Weaknesses, Opportunities, Threats)
ŠVP	Školní vzdělávací program
TAČR	Technologická agentura České republiky (www.tacr.cz)
TEN-T	Transevropské dopravní sítě
TIC	Technologické inovační centrum s.r.o. (organizace založená Zlínským krajem a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně) – oficiální stránky www.ticzlin.cz
TP	Technologický park
UPPER	Centrum kreativních průmyslů a podnikání (https://upper.utb.cz/)
UTB	Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně (www.utb.cz)
ÚVI	Ústav výrobního inženýrství (https://ft.utb.cz/ustav-vyrobniho-inzenyrstvi/o-ustavu/)
VaV	Výzkum a vývoj, výzkumně-vývojový/á/é/ou/ými
VaVal	Výzkum a vývoj a inovace
VC	Venture capital (rizikový kapitál)
VŠ	Vysoká škola/y, vysokoškolský/á/é/ou/ými
VŠB – TU Ostrava	Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (www.vsb.cz)
VTP	Vědeckotechnický park při UTB
VTP ICT	Vědeckotechnický park Informační a komunikační technologie při UTB
VTÚVM	Vojenský technický ústav výzbroje a munice ve Slavičíně
VUT	Vysoké učení technické v Brně (www.vutbr.cz)

VÚTS Liberec	Výzkumný ústav textilních strojů Liberec (https://www.vuts.cz/)
ZČU	Západočeská univerzita v Plzni (https://www.zcu.cz/cs/index.html)
ZK/ZLK	Zlínský kraj (oficiální webový portál www.kr-zlinsky.cz)
ZŠ	Základní škola/y